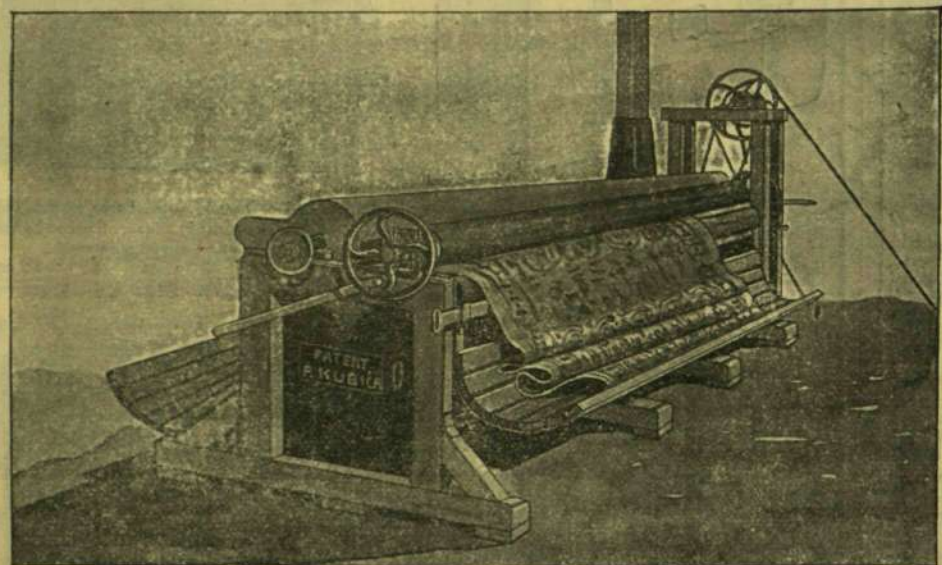

KERBER HENRIK

villanyerőre berendezett
szőnyegporló, megóvó
és javító intézete.

Telep: VIII., Nap-u. 10. Iroda: VIII., Gyöngygyűző-u. 7.

Elvállal lelkiismeretes és pontos kiszolgálás mellett
szőnyegtisztítást, megóvást és javítást.

Szőnyeg-megóvásra száraz és —
szellős helyiséggel rendelkezem.

Ugyszintén elvállal ablak-, lakástisztítást, szobabeberendezést,
valamint lakások portmentesítését és biztos fűrengesítését.

Telefonbeszélgetésre (telefonsz. 53—55) azonnal hához küldök.

5 KORONA egy pár elegáns

Mezei Jenő saját készítményű
cipő áruházában
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 13.

UJDONSÁG! Papek-féle törv. védett

minden pénzem külön van, lapos és nem merev.
Urak részére 11 cm. hosszú, 7 1/2 cm. széles — 3 korona,
hölgyek — 11 cm. — 6 1/2 cm. — 3 korona.

Videkre 2 darab megrendelésnél portmentes küldés.
PAPEK JÓZSEF bőrdobos és finom bőrű készítő
Budapest, VIII., Rákóczi-ut. 15. B. — Árjegyzék bérn.

„Kizárólag eredeti, legjobbaknak elismert”

„Iró angyal”
gramofon
gépek és lemezek.

SCHMID NÖVÉREK-nél
Budapest, IV., Kigyló-tér 1. sz. (Királyi
bérpalota.)
Választék-küldemények, kedvező lemezcseréi fűtél. Ár- és
lemezjegyzék ingyen és bérmentve.

SERAIL-ARCZENÓCS,

az arcot tisztítja, fehérit és barátságosabbá teszi. Egy
tégely ára 1 kor. 40 fill., kis tégely ára 70 fill.
Serail-szappan, Epe-szappan kitűnő tolett szappa-
nok a kenés használatához. Serail-crème nappali
használatra, Serail-poudre kiváló finom arczpor há-
rom színben, fehér rózsaszín és krém. Egy doboz ára 1 kor.
Készíti ROZSNYAY MATYÁS gyógyszerész,
Aradon, Szabadság-tér. 12994

BUTOR készpénzért és részletre.

3 szoba teljes berendezés 360 frt.,
mely áll: 1 háló, ebédlő és szalonból.
100 szoba állandóan készen raktkörön
a leggyorsabb kivitelű a legfino-
mabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fill. bérmentve.

NAGY IMRE lakberendezési vállalkozó,
Budapest, Váci-körút 9. sz. (Szerecsen-u. sarok.)

Páratlan és csodás hatású arczszéptítő és
finomító a Földes-féle

Margit-crème

újszerű körökben használt készítmény. Zsírmentes,
ártalmatlan, rögtön szépít. Az egész világon kap-
ható 1 és 2 koronás tégelyekben. Margit-szappan
70 f., Margit-poudre 1 K 20 f. három színben kap-
ható. Tessék a záróvédjegyre ügyelni és csak
eredeti készítményt elfogadni, melynek ártalmat-
lanságáért és kitűnő hatásáért felelősséget vállal
a készítő

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Aradon.

Vegyi tisztítás, ruha- festés, gőzmosás

ezimű ismertető fűzetet bárkinek bérmentve
küld Haltenberger Béla, Kassa.

A legjobb és legolcsóbb építőanyag a
homokból cementtel vagy mászsal készült
falazóteglák, tetőcserep, járdák és padlólap stb.
Dr. Gaspary rendez. szerint előállítva. Dr. Gas-
pary kézi vagy erőhajtásra berendezett
gépeivel vagy formáival a legkülönbözőbb
alakban. A 228. számú ismertetői broszúra
ingyen. Levélezés és nyomtatványok magyar
nyelven. Leipsigier Cementindustrie, Dr.
Gaspary & Co. Markranstädt, Leipsig
mellett (Németország).

Félig ingyen! Ára csak

„ELEKTRO”
aranyóra. K 11.80

Ára csak K 11.80.

Minden Elektro-aranyóra vásárló ajándékkul
egy szép elektro-aranyláncot is kap.

Minden Elektro-aranyóra mellé 5 évre szóló kezességű jegy van csat-
olva. — Egyedül árusítás utánvétel.

Heinrich Kertész, Wien, I.,
Wollzeile 34-U.

Telt kebel elérésére.

Szép kebel szer-
zés, ma már nem ké-
pez titkot a hölgy-
világ előtt, a mióta
a „Pillules Ori-
entales” (ke-
leti labdacskók)
csodálatos ha-
tása ismeretes.
Ezek a pillulák
valóban
azon tulaj-
donsággal
birnak,
hogy a
kebel kifejez-
sük, meg-
szilárdítják
és újalakítják, ép úgy a nyak és
vállcsontok üregét megszüntetik
az által, hogy a kebelnek kecses
teltséget kölcsönöznek a nélkül,
hogy a derekát kibővítenék.
keleti pillulák főleg keleti nő-
vénykivonatból készülnek s az
ártalmatlan arzenolt teljesen men-
tesek. Hatását nem szabad hason-
lítani más külső vagy belső hasz-
nálatra szolgáló szerrel összeté-
vesztve. Egy több mint 20 évi
eredmény a Pillules Ori-
entales hírnevét megerősítette anyi-
ra, hogy úgy a fiatal lányok,
mint az asszonyok az egyedüli
eszköz arra, hogy telt s szilárd
kebelre tegyen szert. Könnyű és
diszkrét kezelés, tartós eredmény
már 2 hét használat után. Egy
üvegcske használati utasítással
6.45 kor., utánvétel 6.75 kor. Fő-
raktár Budapest Török József
VI., Király-utca 12. Prágában
Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

31. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

FŐMUNKATÁRS
MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 1.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek: Egész évre — 16 korona.
Félévre — 8 korona.
Negyedévre — 4 korona.

A „Világkronika”-val
negyedévenként 80 fillérrel
több.

Külföldi előfizetésekre a postailag meg-
határozott viteldi is eszotandó.

GRÓF ZICHY GÉZA.

KI NE ISMERNÉ s tisztelné ezt a nevet?
Pedig viselője nem szeret szerepelni.
Maga helyett műveit küldi a nagy nyil-
vánosság elé; de a szellemi termékeknek s
épen az övének, az a sorsa, hogy szájról-
szájra, kézből-kézbe menjenek s akkor is föl-
fölszendüljenek sokfelé, mikor alkotójuk már
rég egészen más eszmékörben él.

A teljes visszavonultságban — Pozsonyban,
egy dunaparti bérházban — élő gróf, az egy-
aránt jeles vadász, költő, zene-
szerző egyéniségét ma meg kell
mutatnunk a nagy közönségnek,
akárhogyan tiltakoznak is ellene
maga gróf Zichy Géza. Alkalmul
szolgál reá az, hogy július 22-én
töltötte be élete hatvanadik évét.
Ez a dátum azonban nem jelent
számára sem öregséget, sem nyugvó-
pontot.

Szellemi üdeségével csakúgy, mint
délceg, szálas termetével és derült,
fiatalos arczával, egész rugalmas
testi szervezettel — lecsáfolja ko-
rát. Félkézzel is könnyedén, moso-
lyogva feltartóztatja útjában az élők
leghatalmasabb ellenségét: az öre-
gítő időt; mint a hogyan győzel-
mesen megvívott sok ellenséges aka-
dályllyal és kiküzdött sokféle szép
diadalt.

Mikor serdülő korában, vadász-
szerencsétlenség következtében, am-
putálták jobb karját, erős akarat-
tal, kitartás útján szerzett ügyes-
séggel annyira fejlesztette bal kezét,
hogy képes lett vele nemcsak írni
(kötött is, a mi nehezebb), hanem
fegyvert forgatni, sőt — a legszeb-
ben meghámozni az almát vagy
körtét... Kipróbálta, vajjon tudná-e
baljával kormányozni a gyeplőt vagy
lóra szállni? Más beérte volna ez-
zel a kiküzdött eredménnyel; így
is bámulja a világ. A fiatal gróf
tovább harcolt rossz sorsa ellen;
a zongorát teljesen hatalmába ej-
tette. Elragadtatva hallgatta egész
Európa; a ki nem tudta: pusztán
hallása nyomán el nem hitte

volna, hogy az erővel teljes, tömör összhangok
s az egész bravúros játék mestere nélküli
jobbát. De sokkal nagyobb, szebb diadala a
nemes gróf öntudatos akaratajának az, hogy
ő ezt a bámulatossá fejlesztett technikai kész-
séget nem tekintette olyan értéknek, olyan
egésznek, hogy befejeztével nyugalomra térjen
babérjaival; becsúgya arra vitte, hogy elsa-
jítja a zenének, mint művészetnek végtelen
finoman differenciált törvényeit. A pozsonyi
hírneves templomi karnagyot, Mayrberger Ká-
rolyt, Volkmann Róbert és Liszt Ferencz kö-

vették, mint a magasra vágó fiatal művész
kalauzai a zenei tudásban. S hogy méltó lett
ilyen nagy tanítómestereihez: ez a legszebb
diadala.

Természetes, hogy megvolt hozzá az alap:
a nagy tehetség. De az épületnek, ha csak
alapja van meg, sem hasznát nem vehetni,
sem esztétikai érdeme nincs.

Gróf Zichy Géza tanulásra fogta fogékony
lelkét, így elégitette ki a zene iránti nemes
szenvetélyét; s meglelt jutalma: a világ leg-
szebb közönsége előtt — Liszt és más művé-
szek, meg fejedelmi hölgyek és
általában a szellem arisztokratái
előtt — aratta első zeneszerzői si-
kereit művészi rögtönzéseivel. Az
ily módon elröppent, pillanatnyi
hangulat szülte zenei műveken ki-
vül nagyszámú megörögzített, leírt
szerzeményét is ismerjük: zongora-
darabjait, férfikarait, hangszer- és
énekkarra írt műveit (Dolores;
A zene; Egy vár története); a Ber-
linben, Prágában, Boroszlóban elő-
adott operákat (Alár 1896, Roland
mester 1899, a Rákóczi-trilógia:
Nemo 1905, II. Rákóczi Ferencz
1909, R. Rodostóban), s ne felejt-
sük a „tánczköltemény” új műfaját
(Gemma 1903; próza, mimika és
táncz, állandóan jellemző zenekari
zenével).

S ha még ez minden volna! De
a költői lelkű főúr egyszersmind
hivatott költő, (több nyelven ír;
de csak magyarul írt versei és
opera- stb. szövegei jelentek meg),
a Petőfi- és a Kisfaludy-társaság
tagja: szinpadai műveinek is maga
írja meg szövegét. Vannak kisebb
versein kívül (melyeknek első gyűj-
teményét a Petőfi-Társaság adta ki),
kötetnyi hosszú elbeszélők (A bol-
dagság útja. A leányváró boszor-
kány, Alár); sőt színművei is ke-
rültek szinpadra.

Az éremnek e két szép oldala
közt ott van az egyén nemes jel-
lemének színanaranyja, a megbízható,
a súlyos, az értékes, igaz ember;
a ki becsületos művész és jószívú,
nélkül, hogy „bohém”, könnyelmű,

GRÓF ZICHY GÉZA.

duhaj vagy pazar lenne. Jellemző, hogy mikor elérte nagykorúságát nem tartozott a gazdag mánások közé; de okos, körültekintő gazdálkodása, s a családját egész szívével szerető férfi példás, puritán életmódja — meggyarapították vagyonát, ebből a nemesen szerzett vagyonból, a művészek közt oly gyakori irigységet nem ismerve, istápolja az arra méltó magyar tehetségeket, évente kitűzött pályadíj stb. alakjában, mint a Nemzeti Zenedének harmineznegy év óta elnöke.

Hogy a sok megpróbáltatás után átment M. Kir. Opera intendánsi tisztét ügyeszeretettel, tudással és érdemes munkával töltötte be (1891—94) — vagy hogy nagy hangversenykörútjain minden bevételét jótékony céloknak szentelte — ezeket a szép vonásait is mindenki tudja és méltányolja.

A mindig csak tiszta eszményeinek élő, sokoldalú művész most fejezi be Rákóczi-trilógiájának utolsó darabját az Opera számára. Bizonyos, hogy teremtő és mindig szépet álmódó lelke azután új meg új célokat fog kitűzni és elérni.

K. I.

A TEMPLOM-ROMBOLO.

Balsors veri váltig, bármibe kezd...
Munkája hiába... a nyomor örök,
Tűr, vár, Istenhez is könyörög,
Templomba csalja a hajnal, az est.

A székesegyház boltívei alatt,
Hol minden csupa márvány és arany,
Ott áll sápadtan, rongyban, komoran
S ím egy nap az ajkán már ima sem fakad.

A pap miséz, az orgona szól
S mintha minden hang égből zengene —
De már csak öklöbe szorul az ő keze
S úgy támoalg ki a boltívek alól.

Meg, meg... Hol annyit s hiába imádkozott,
Ma már csak a kincses pompát látta itt,
Fáradt lelkében meghalt ma a hit
S úgy érzi, többé sosem jár templomot.

«Isten! Mit ér nagy, cifra palotád?!
Minek neked márványa, aránya?
Százszázredőre engem megváltana...
Hivalkodó úr, hagyj pusztni hát!»

S a nap sok átvirrasztott éj után
Hogy végül álom nyomja el,
Álmában millió koldusársra lel —
S rajt'ütnek minden kincses palotán.

S rajt'ütnek a kincses templomokon...
S ő a vezér... Zúz márványt, aranyat...
És orgona, boltív romba szakad
S egyszerre — a világ ím csupa néma rom.

S egyszerre — óh mily rémes e némaság!
Még lelke — úgy érzi — sosem volt ily sivár...
Nyomort, balsorsot tűrve-tűrve már,
Csak lenne megint a régi világ!

S ím hogy álmából nyögve fölriad —
Óh sosem ébredt ily öröme még:
A régi a föld, a régi az ég
És lelke újra csupa áhítat.

Rohan... S már látja a templomot...
S benn égi zsolzmát bűg az orgona
S oly szép az oltár márványa, aránya...
S ő oly buzgón még sosem imádkozott.

Telekes Béla.

SHAKESPEARE SZONETTJEIBŐL.

I.

Szemem szívemmel harcban áll a végett,
Hogy kit illesse lényed birtoka?
Szívem szememnek látni tiltja képed',
S szemem azt mondja, ehhez nincs joga.

Szívem szerint te most is benne laknál —
Ki látott zárkán kristályablakot?
De meg nem áll a szem a száfolatnál,
S azt mondja, hogy csak ő lehet lakod.

Itéletet a súlyos jogesetben
Szívem lakói mondták régi jusson,
S ítétek így, megállapítva egyben,

Hogy szemnek, szívnek részeül mi jusson:
Szemem továbbra is csak nézze képed',
De szíved benső lángja szívemé lett.

II.

Mily súlyos utat rovak most hiába,
S végét belátva, mit remélhetek?
A végső pihenőnél szól a tábla:
«Így nő a távolság közöttetek!»

Súlyos, nagy terhét hordván bánatomnak,
Paripám alig, hogy előbbre jut,
Az őszön sügta meg szegény baromnak,
Hogy lovasának nem sürgős az út.

Sarkantyúm sem serkenti gyors futásra,
Bár oldalát véresre sebzi, tépi,
S csak bús panaszzal felnyerít utána;

Oh jobban fáj, mint a sarkantyú néki,
Szívemnek az, hogy bú honába jöttem,
És minden üdv oly messze van mögöttem!
Fordította: Zoltán Vilmos.

A FEKETE VÁROS.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

— Úgy lesz, hogy nem fogják tudni, kinek a lánya.

— Ne higgyünk aztat. Szásznak nem lehet megszélni. Szásznak van száz szeme, száz füle, száz orra és két esze. Az mindent megtudja.

Görgey fenyegetőn emelte fel a két ujját.
— Akkor Quendelné asszony is megtudja, hogy Hilil basa kicsoda. Fogat fogért, Quendel uram. Mert az én titkom, ha nem én árulom el, csak kegyelmed révén kerülhet napfényre.

— Inkább vágják engemet négy részre, pedig szeretek egy darabban lenni.

— Akkor én is hallgatom, mint a sír.

— Csak tessék diktálni, mit tegyek. A mit ember megtehet, Quendel megtesz. S a mit Quendel megtesz, az tiszta munka, úgy értek, hogy azon még bölcs Salamon király se nem találhat legyalulni valót.

— Helyes. A lánykát e szerint elviszi Kröster kisasszonyhoz s beadja az intézetbe, mondjuk, Otrokócsy Rozáliá név alatt.

— Ühüm! Kezdek érteni.

— Kifizeti érte a tartásdíjat félvekenként, valamint ellátja minden szükségességekkel, a mit én természetesen megtérítek. Ha pedig Kröster kisasszony bővebb adatokat kívánna...

— A hazudozást csak tessék én rám bízni. Egy kis élvezet nekem is jussa. Hosszú út, unalmas út, megérdemlek. Csak az a kérdés még, mikor induljam? Mindjárt?

— Talán reggel.

— Haj-haj, de roszkor van ez, mikor zabocsát kellene összevenni, de nem bánok. Tehát reggel. Vagyis hajnalban, mikor még senki se nincs ébren. Akkor szoktam. Hanem (Quendel úr a homlokára ütött) egy nagy baj van, borzasztó baj jutott eszembe.

— A zab?

— Nem a zab, hanem az áspis kigyó, az enyim Zsófia. Kisasszonyka rám fogja ősmerni, hogy Hilil basa vagyok, mert személyesen beszélgettem vele. Elmondja lányomnak, lányom elmond feleségemnek s ott vagyok, a hol a fagygyú terem.

Görgey elgondolkozott.

— Nem gondolja, hogy Varga uramat kellene megbízni Rozáli elvitelével? Becsületes, derék embernek látszik. Mielőtt idejöttem, ő rá gondoltam.

— Nem hiszek, — ráta a fejét Quendel. — Ezek az emberek iszen becsületesek, de kényes dolog, nagy dolog, ilyen mégis csak nemes emberre bízhatja okozs ember.

— Úgy is lehetne, — faragcsált odább a terven Görgey, — hogy kegyelmed elvinné Rozáli Lőcsére, de nem vinné el Kröster kisasszonyhoz, hanem valami meghitt emberre bízna. Így aztán Rozáli is beszélhetne az intézetben Hilil basáról s a titkot mégis csak ketten tudnánk, mert ez az egy részlet semmi kuleset se szolgáltat hozzá az illető meghitt embernek.

— Persze hogy persze, de engem ott senki se nem szeret.

— Nem ősméri Salitius Pétert, a ki a télen telepedett le Lőcsén? Ez úgynevezett fiskális, Budán, Kassán, Pozsonyban már régóta vannak ilyenek, a kik a mások póreit vizik s minden egyéb ügyeikben eljárnak jó pénzért. Már nálam Görgein is megfordult, beidézt peres felek képiben.

— Ösmerek pernahajdert, — fakadt ki Quendel apó. — A minap megbíztam, hajtson be követelésemet Krumholz Konrádon, kékfestőn, százhuszonnyolcz arany forintot. Mondhatok, nagyon rosztul festett, nem Krumholz, de az enyim követelésemet. Hát mondok Salitiusnak: Nem valami biztos pénz, hajtson be carissime felibe, szorítsa meg övé nyakát jól, hátha kiizzad, kontraktust is odadtam kezibe, új írást is csináltunk fele részre nézve. Most pünkösdkor találkozok vele piacon, kérdezek tőle: csinált-e már valamit? — hát azt feleli a szemtelen: «Csináltam, a mit lehetett, a követelésből az enyim felét behajtottam, de a kegyelmed felét, aztat már nem bírok behajtani, ám lássa, hogyan jut hozzá.» No, ezzel az emberrel én semmit se nem kezdek. Hanem van nekem, rogo humillime, egy szesztra, egy nőtestvér, özvegyasszony, a mienk Ancsura, Górafalván, ahhoz viszek kisasszonykát és megmondok: «Szesztricska, öltözz fel szépen és gyere be velem Lőcsére, ezt a kis lánykát, Otrokócsi Rozáli (jól mondtam?) beviszed Kröster kisasszonyhoz s fizetsz, a mit kívánják. Ancsurka ki nem állhatja feleségemet és már tizenöt éve nem szól hozzá, az bizony nem pletykázhat ki semmit. Hát jó lesz? Mi?

Görgey megfogta a kezét s megrázta magyarosan.

— Ez igazán jó lesz. Különben iszen megmagyarázom én Rozálinak is, hogy a csacska-ság mily veszedelmekkel járhatna. Okos gyermek. Biztosítom, megérti a saját helyzetét. Kegyelmed pedig olyat tesz értem, hogy sohasem felejtethem el. Bárcsak meghálálhatnám valamikor.

— Azt bizony mingyárt most meghálálhat, ha akar.

— Én? Mivel? Mit adhassek én kegyelmednek, a kinek mindene van?

— Nagyon szeretnék valamit, a mi még nem van, már régen vágytam erre?

— Mire? — kérdezte Görgey kíváncsian.

— Hogy legyünk egymással per tu, — mondá Quendel úr érzékenyen, csendesén. — Megteszi?

Görgey ajka körül fitymáló mosoly jelent meg, szemében kevély tűz gyúlt ki, de csakhamar leküzdte s ujlag kezét nyújtotta:

— Miért ne tenném meg? — felelte bensőség nélkül, komor hangon. — Az ember szívesen meghoz a gyermekeiért minden áldozatot.

(No, ezt ugyan nem szívesen hozta meg.) A mi azonban egy csöppet se rontotta a Quendel kedvét. A siker embere volt. Hogy a siker miképpen áll elő, azzal ő keveset törődött, mint a hogy nem törődik a növény, hogy a fűtés által kiesikart melegtől, vagy pedig az önként ragyogó napfénytől éri el növekedését. Rögtön elt a jussal s vidáman rikkantva ütött a Görgey vállára:

— Servus viczispán! Hunezut az úr! Most már reményelek, itt maradsz barátocskám egy kis vacsorára, szerényre.

S ezzel a nyakába borult, átölelte és se szó, se beszéd, két csattanós csókkal peccsételte meg a nevezetes mozzanatot.

Görgey megszeppenve hátrált s sietett kifogást emelni.

— Azt már nem tehetem, a szegény Vargák derék, jó emberek és az asszony már előkészül, nem sérthetem meg őket; aztán a lányommal is beszélni kell, megmagyarázni neki egyet-mást.

— Ejh, bolondság! Csak te maradjál. Olyan mulatságot csapjuk, hogy esztorgomi éresem is megnyálná újját. (Hamiskásan hunyorított a hiúz-szemeivel.) Behívok őket, bruderkmám...

— Kiket?

— Hát az odaliszkokat, pajtás; fogják táncolni bayadér-táncot. Tyűh! Milyen gyönyörűség! Valami az! Meglátsz.

De Görgey mégsem engedett a csábításoknak, aláíratta a pestis-czédulát, melyet a rimaszombati bírótól kapott s megállapodván még némely pontra nézve Quendellel, elhagyta a kéjlokot, egy fényes tallér borralalót nyomva a kapun álló eunuch markába, a ki kieresztette:

— Allah rendeletéből tevén mehesz a paradicsomba, — hálálkodott az eunuch.

A minék a magyarázatát abban adta meg hazamenet Varga uram, hogy a törökök szerint a paradicsomba vezető út napokig tart. Az útszélén nemes gyümölcsökkel megrakott fák tartanak árnyékot, de a gyümölcsük oly magasan van, hogy csak tevehátról lehet elérni. Ellenkezőleg legyőzhetetlen éhség törí pocsekká a lelket. Gyalog tehát a török még a paradicsomba se szeret elindulni.

*

PIHENŐ.

CZIRKVENICZAI KÉPEK. — Jelfy Gyula félfotója

pentve az ölébe; mikor az erdészetet tanulta Selmeczbányán, akkor vette néhány garasért egy hevértől, azóta mint szemefényét őrizte a ládája alján. Most aztán eszébe jutott, hogy talán örömet okozna a lánykának, ha neki ajándékozná. Ilyen végre is nem lesz Görgein. Aztán erről mindég megemlékezik szegényke Vargákról, a kik igazán szerették.

Míg Varga uram átadta a követ, addig Zsuzsa asszony a kendőjével integetett a pitvarajtóból, — ámbátor az nedves lett csakhamar s most, hogy megállott, a mint arra fordította kedves arczocskáját Rozáli, ujlag kiáltozni kezdte:

— Csak írjal szivecském és írjal minél előbb, azért, hogy én nem tudok olvasni, majd kiszedi annak a velejét Varga.

Ezt ismételte négyféleképpen is, de biz' azt nem lehetett érteni az erdőben, a hol a fák föl-fogják az emberi hangot és kieresztik a magukat a lombjaik zúgásában.

Így aztán mégis elváltak, de csak a török oszlopig mentek, Görgey ott leült a talpazatra, Róza pedig virágot szedett, vad székfűt, katonapetrezselymet, kakasbóbítát rakott össze kis bokrétaiba, közben egy tinóru-gombát is talált, mikor végre előkocogott a Quendel apó két lovacskája, melyeket maga az öreg hajtott, kopott vitorlaváson ruhába öltözve, egy három-garasos klenőci szalmakalapban.

Az oszlopnál megállította lovait.

— Jó reggelt, jó reggelt, viczispán barátocskám. Hogy aludtad magadat? Nem gondoltam, hogy már itt vagy, azt hittem, még fekszel. De üljetek fel. Csücsüljön fel maga is, tekintetes hugocskám.

Fürgén leugrott a fűrhézes kocsirol, derékon kapta a kis leányt és a kocsiába emelte: «Hopszahop.» Keze érezte a harmatos test üde melegt, a szív lüktetését, orra a selyemhaj illatát, de azok a gerjedelmek megszűntek, melyekkel még tegnap tele volt. Nem volt egyéb érzés a szívében, csak a gyöngédség. A nagyúri leány, a ki ő rá van bízva, nem birt többé ingerrel reá nézve. A legmeggröszöttebb alkoholista sem érzi a szomját, mikor az oltári szent kehelyt tartja a kezében, bármilyen zamat, inycsiklandozó bor van is benne.

Görgey a lánya mellé kapaszkodott fel s közőmbös dolgokról beszélgettek. Rozáli fel volt mindenről világosítva s egészen úgy viselkedett,

CSALÁDI FÜRDŐ.

dett, mint egy nagy leány, a ki a mai nappal belép az életbe. A szabadkai korezmához közel, egy szemhatáron innen leszállott az alispán, elbucszott leányától és Quendel uramtól.

— Ki tudja, mikor látlak, — mondá a leánynak, — de a gondolatom mindig veled lesz, s akárhová vet a sors, örökösöd feletted, még ha a sirba jutok, onnan is. Légy jó és jellemes, gyermekem. Most pedig add nekem ezt a virágot.

Rozália szeméből kibugygyant a könny, átnyújtotta a néhány szál erdei növényt s apja nagy fejét magához vonva, ezt súgta a fülebe: — Tudod, mit gondoltam? Vidd el ezt a virágot apuczi annak az embernek a sírjára, a kiről az éjjel beszéltem neked, annak, a kit meglőttél és a ki miatt most neked is, nekem is titkolózni és bujdosni kell. Úgy érzem, hogy az neked akkor meg fog bocsátani és minden jóra fordul. Egyébiránt neked adom a gombát is.

Görgey nem tudott felelni, némán átvette a virágokat, meg a gombát; ezek után ott hagyván vesztegelni a kocsi, sietve ment a korema

AZ ÉLŐ KÖRHINTA.

felé, a hol megtalálta Presztont. Szabadkán a Hilil basa elősmervénye mellett minden szó nélkül átbocsátották a pestis-örök.

— Most pedig ne kiméld a lovat, hajtsunk haza!

De még el sem érték Rimaszombat szélső házait, mikor már megelőzte őket a hátul maradt szekérke.

— Gubó legyenek, — szolt hátra Presztont, a kocsit által fölvert porban is megösmervé a gazdát, — ha ez nem Gubó ur.

— Ugyan? — ravaszkodott Görgey. — Pompás szemed van, ficskó. És ki az ott mellette?

— Úgy nézem, a felesége.

— Hm, csakugyan pompás szemed van.

(Folytatása következik.)

A BOLGÁR KIRÁLYI CSALÁD VIHNYÉN

I. Ferdinánd bolgár király és családja az ideai nyarat a szentantali Coburg birtokon tölti, Selmeczbánya közelében. Az ősi Koháry-kastély, mely a királynak kedves vadász-kastélya, egészen megújodott. Másor csöndes termei bezzeg hangosak most a bolgár tisztek sarkantyútól, az udvari környezet öröklő sürgő-

nevetek ezen a politikán és kikerekítették a kívánt összeget. Boris trónörökös és öccse, Cirill herceg néha órákig gyűjtik hangos jókedvvel a szénát a munkások közt és igazi passzióval hempergőznek az illatos petrenczéken. A Garam völgyének lankáin, főképp a revistyei várrom csatáiban meg édes atyjukkal együtt kergetik a pillangókat s bokréttát kötözö lánytestvéreiknek, a bájos Eudoxiának és Nadejdának, a kit különös szeretettel becéznek valamennyien, büszkén mutogatják a szírványosinú vanessákat, a pávaszemet, az aranykardú fecskék-fark-lepkéket.

Be-bejárnak a murányi, pohorellai, selmeci bányákba és kohókba, nagy figyelemmel kísérve a nehéz munka minden részletét. A múlt napokban többször is átrándultak a gyönyörű vihnyi völgybe. Egyik reggel a kis hercegek gyalogolták be a vadregényes fenyeseket Kusokljef őrnaggyal és Bogdanoff főhadnaggyal. Ebéd után — mit jó magyar muzsikaszó közt a fürdő terraszán költöztek el — megérkeztek a szülők is. Előbb a vasöntőt, gép- és sörgyárat nézték meg apróra a tulajdonos, Kachelman Károly kalauzolásával. A király vidáman magyarázta fiainak az öntő-kemen-cek, a ventilátorok szerkezetét s az óriási mintákat, melyekbe a pohorellai bánya érceze hőmpolygott izzó áradatban. Hogy emlékezetesebbé tegye látogatását: a munkások segélyző együletének 200 koronát ajándékozott. Kisebb fiával, a ki fáradt volt, a király lent maradt a gyárban, a felséges asszony Boris trónörökösrel, Bogdanoff főhadnaggyal Kachelman Károly gyáros kíséretében felsétált a fürdőbe.

A híres vihnyi hársak alatt nyári díszbe öltözött leánysereg és szép asszonyok tömött falai közt Horváth K. fürdőigazgató — selmeci polgármester — és Décsey I. fürdőorvos üdvözölte a felséges vendégeket, kiknek nevében a polgármester ifjú szép leánya, Klárka, pompás bokréttát nyújtott át a szíves fogadást nyújtó jó kedvvel köszönő királynőnek. Böven jutott virág a kis trónörökösnek is, a ki tiszta magyar szóval köszöntö meg a kedves figyelmet. Aztán bejárták a remek felső parkot, az étkező-olvasó-táncszobákat, az új (Rákóczi) és a régi (Nádor) fürdőházakat. Ez utóbbiban a felséges asszonyt különösen érdekelte a százas vasüledéssel borított palatinus-medenye, melyet József nádor itt időzéséről neveznek így. Megnézett egy-két lakást is: az igazgató szobájában kissé meg is pihent.

Séta közben mosolyogva álltak meg egy-egy lepuskás amatőr fotografusnak. Az egyik előtt a felséges asszony vidáman maga csoportosította a környező vendégsereget, hogy — úgymond — neki is kedves emléke maradjon erről a kirándulásról. A fürdő festői fekvése, gyönyörű vidéke, gondozott parkjai, tiszta utai, s a természetes meleg (28°C.) vasas víz gyógyító erejéről kapott magyarázat valósággal elragadták a felséges asszonyt s jó kedvvel ígerte meg, hogy gyakori vendég lesz itt. Jó másfélórai időzés után mindnyájan két automobiljukba ültek s a közönség lelkes éljenzése között robogtak tova a selmeci országról.

NŐK A VADÁSZATON.

IRTA BÁRSONY ISTVÁN.

Bocsánatot kérek a szépnemtől, ha a cikemben egy kis inferioritás gyanúja keverem ezen a téren, holott mai napság a feminista jelszavaktól megszédült vélemény ilyesmit elfogadni és megengedni egyáltalán nem bír.

De hát, ha valahol, úgy a vadászat terén való «leszorulás» nem eshetik rosszul a nők; hisz' igazán nem tud róla a világ, hogy a nők a legutóbbi pár ezer esztendő folyamán nagyon törték volna magukat a vadász-vérbeliség versenyében való részvételért. Pedig ha akad köztük, a kit az erre kedvező körülmények belesodornak a vadászok szórakozásába: akkor éppen az teszi őket részint enniválóká, részint — elviselhetővé (paradon!) — hogy olyanok, a minők; azaz másokra terhesse, sőt károsra válható ambíció nélkül valóinkább vezetőit, semmint vezetői vágnak.

Eleonóra királyné, Boris trónörökös.

A BOLGÁR KIRÁLYNÉ A VIHNYEI HÁRSOK ALATT. — Hell László amatőr-felvétel.

A «vadászó nő» a ki tehát nem igazi vadász, hanem éppen hogy egyebek közt esetleg vadász is: még csak nem is típus. Nem más ő, mint több-kevesebb gondozásra szoruló kiskorú, a ki mellett a gondoskodó figyelmes férfit a kárpótolja a maga vadászmulatságáról való lemondásáért, hogy az érdekes pseudo-Diánát ő minden kedves élhetlenségében megfigyeli.

A «vadászó nő»!... Ez bizony elég gyöngén hangzik; — de hát se vadásznót, se nő-vadászt nem mondhat az ember. Emz szoknyahóstit jelent igazában: amaz ellenben, — jó magyarán, nincsen. Hisz' a magyarak szakácsnéja, varrónéja, tanítónéja, mosónéja stb. «néje» foglalkozik; a «nő» a magyarban csupán csak állapot; ép ezért nincsen is «vadásznénk»; mert a fogalma hiányzik. Hisz' olyan nőnemű emberlénnyel, a ki állandóan foglalkoznék vadászattal, vagy a vadászatot sóvárogott sportként úgy gyakorolná, a hogy a férfiak: nincsen Magyarországon.

Ellenben «vadászó nők» vannak; ha nem is valami sokan. Hajh! Mert a vadászat, az igazi, minden feminizmus ellenére bizony nem női mulatság. Azaz hogy nem asszonyoknak való. Nem csak etikai szempontokból, hanem sok más egyebért is; a mik közül, hogy csak az alkalmának a körülményes és nehéz voltát említsen, ez is éppen elég. Avagy melyik nő érhetne rá annyi rengeteg időpazarlásra, a mivel a vadászat állandó gyakorlása feltétlenül jár? Nem is szólva arról, hogy a vadászat mai napság már mennyire megdrágult; s bizony a nő, a ki vadászatni akarna, sok más mindenről lemondani kényserülne; s e közt a minden közt okvetlenül szerepelne a keréknyagúság-százakörös- (olesó) kalapok is.

Minderre ráadásul mennyi gyötördéssel jár az igazi vadászat; és még időszakonként bizony a tisztaságról való lemondással is,

a mi a finnyás nőt kétségbejetheti. Nincs mit csudálni, ha a leghevesebb feminista-apolost közönynyel engedi át ezekben az elsőseget nekünk, férfiaknak, fentartván elvileg, hogy a nő, ha akarna, ép oly vadászszá válhatnék, mint akármelyik férfi.

Egyelőre úgy van, hogy a mi vadász-hölgyeink, (nini, ez még a legtalálhatóbb!) beérik azzal, hogy a vadászatot a magok számára nem veszik túlságos komolyan s a szerint is próbálkoznak vele. Ámbár van egy főhercege-asszonyunk, a ki már bölénybikát is lőtt s egy főhercegekasszonyunk, a ki valóságos vadkecskét ejtett el, golyóval. Igaz, hogy a bölénynek széles út volt vága az öles hóban, (itt, a mi Tátránknak,) a melyen egyenest a jól épített magas lesállás elé kellett jutnia, a hol a fenséges puskásasszony várta. De ezenkívül is vannak vadász-hölgyeink, a kik szívesen cserkésznek szarvasra, őzre és dámvadra, (olyat, a ki vaddisznóra vagy még «feljebb» merészkednék, nem tudok); és van, a ki egy nap alatt száz foglyot is lő, ott, a hol van.

Persze, hogy jól is lő; úgy, mint akármelyik jeles férfivadász; a mi nem valami ritka dolog olyan asszonyoknál, a kik ráadják magukat a vadászatra. S hogy így van, annak egyszerű oka, hogy a nők, puskával a kezökben, átlag jóval kevésbé szelesek, mint a szenvedélytől elvakult férfinek.

Az egyébképen ideges, könnyen izguló, nyugtalanságra hamarabb hajlandó nő puskával a kezében nem teszi azt a hatást, hogy megbizhatatlan; föltéve, hogy a puskával bánás szabályait már alaposan megtanult. E nélkül a leghidegebb vérű férfiember is kiszámíthatatlan veszedelmek okozója lehet, ha fegyverhez nyúl.

A hány nőt vadászaton láttam, mind szívesen s engedelmesen igyekezett követni minden tanítást, a mivel esetleg kibővítetttem fogyatékos jártasságát.

KIRÁNDULÁS CSÓNÁKON.

CZIRKVENICZAI KÉPEK. — Jelfy Gyula felvételei

A REVISNYEI VÁRROM.

Örömmel és alkalmazkodva fogadták szót, és könnyűséggel rendelték alá a vadászatot is annak, nehogy viselkedések korrektségében hiba essék.

Mondhatom, mindig bizonyosabb voltam abban, hogy a vadászattal próbálkozó nő az egyszerű hallott tanítást pontosan megjegyzi és pedánsul követi, mintha kezdő férivadászzal volt dolgom, a ki folytonos ellenőrzésre szorult.

Ez egyrészt nagy dicséret; másrészt jellemző is.

Arra tudnillik, a mi ebből a nő természetrajzára következtetés lehet, még pedig kétfelé is.

Az egyik az, hogy a nőből, a mikor vadásznak, hiányzik valami, a mi a nagy ingerek és vágyak mohóságával teszen nyugtalanná; s a mi nélkül a fegyvelmezés már nem nehéz feladat. A szenvedély az, a mi hiányzik! — az a különös, szinte olthatatlan hév, a mi az embert, a valamire szomjazót, a so-várgót, gyakran valósággal féltelenül hajtja, kergeti, űzi, kényszeríti. Ez a vadászatban csakis a férfi tulajdona; és mért ne vallanók meg, hogy tulajdonképpen jóformán mindenben és mindennel így van, a mi eslekvés, a mihez erő és akarat kell. A nő, az ő külön gyöngéd lényével, sokkalta inkább az érzelmi rabja, és a hol eslekvés, a hol az érzelme háttérbe szorult, a hol nem egyenesen érzelme mozgatja a tettét: ott nincsenek is túlságosan erős hevítői; ott meglepően nyugodt, higgadt tud lenni, a mi ámbár érték, de lehet valamelyes fogyatkozásnak is a jelentősége, a mint hogy itt valósággal az is.

S a másik tulajdonság... Az a nők lényében önkénytelenül is meglovó hajlam az engedelmességre s az alkalmazkodásra, önállóságnak ösztönöszerű érzetének következményeként. Avagy nem igaz-e, hogy az igazán nőies nő lényében ez a nagyértékű simulás benne van? Holott a férfi, kivált ha szenvedélyes, azon szeretné kezdeni, hogy ő már mindent tud, sőt mi több: jobban tud. Hány nehéz pillanata az én immár hosszú vadászéletemnek tesz erről tanúságot, a mikor a személyes összetűzéstől magam sem tudom, mi mentett meg, minthogy az inkorrektül viselkedő férivadászzal szemben «erélyes» szoktam lenni.

A hol a szenvedély nem ejt lábba, ott a nyugodtságnak a vadászat sikeréhez szükséges mértéke könnyebben meg lehet. — S lám, ez a szenvedélytelen nyugodtság (csak a vadászatról van szó), egyszerű oka annak, hogy a legtöbb olyan nő, a ki egyáltalában belesodródik abba, hogy vadásszék: meglehetősen, sőt néha kitünően is lő.

Nálamnál mohóbb, puskáért reszketőbb vadászgyerek talán még nem volt a világon; és ámbár a jó klasszisu vadásztulajdonságokat már az édes apámtól örökölttem: sokáig mégis a legkiszámíthatatlanabb lövő voltam. Tizenhárom éves koromban kaptam az első puskát, s még évek múlva is megesett velem, hogy egy-egy rossz napomon mindent elhibáztam. A puská kezelést kifogástalanul megtanultam ugyan, de más egyebet mindent a saját gyakorlatomtól vártam, és nem volt türelmem azzal törődni, hogyan lőnek mások, a kik lőni tudnak: például az apám, a kit a lelkem mélyéből irigytem azért, hogy a mi-

kor én már rég dupláztam, (mind a két csövet rásütöttem nagy szelesen a szárnyas vadra, a mely vigan szállt tovább), ő csak akkor emelte a puskát és a legnagyobb nyugalommal «húzza le» az én megségegyenítőmet a levegőből.

Egyszer azután az történt, hogy a sós pusztán (Szatmár megyében), vadgalambásztam s a többi közt, sok hibázás után, (a vadgalambot bizony jórépében elég nehéz lőni), jött három galamb a leshelyem felé, sebesen, mint a villám. Kettő elől, egy hátul, legalább is egy méterrel hátrább. Én kapom a puskát s rádurrantok az első kettő közül az egyikre, és ime, leesik a harmadik. A melyikre nem is gondoltam volna. Akkor világosodott meg az elmém, hogy iszen akár-milyen gyors is a sörét, az alatt, a mi negyven-ötven lépésnyire elcsúsz: a vad (a galamb, a sneff, a fogoly stb.) is megtett valamennyi utat, ha sokkal rövidebbet is, néha alig egy kis arasznyit, néha talán még annyit sem, — vagy pedig jóval többet is; — tehát: elibe (!) kell lőni, ha azt akarom, hogy «benne legyen a lövésben», a hogy vadászosan mondjuk. De minthogy egyes vadra csak úgy kapásból, rendkívüli türelmetlen gyorsasággal szoktam volt lődni: nem volt alkalmam ezt megfigyelni, s csak búslantam azon sokáig, hogy soha sem lesz jó lövő belőlem.

A nők ellenben nemcsak hogy szépen meghallgatják a tanítást, hanem tanulmányukban alaposan szeretik kifakgatni az embert. Egy alkalommal majdhogyan össze nem zördült a miatt egy fiatal házaspár, mert hogy a mikor az asszonykát a golyólövésben tanítgattam, (söréttel már teljesen kész lövő volt), hirtelen az ura előtt termett s élénk szemrehányást tett neki a miatt, hogy ő (az ura) sohasem foglalkozott vele ilyen alaposan.

Hanem aztán a mily kedves látvány, a mikor a csinoságával is mindig törődő nő a «fess» vadászokszótumben foglyaszik s egymás után szedegeti le a felkelő foglyokat, közben örökre csicseregve, átfuvalázva a szomszédjához, minden lövést megmagyarázva, dicsérve, avagy mentegelve: olyan nehéz az ügy, ha nagy vadról van szó, a mikor egy fölösleges szemrehányás is sok; egy pissenés is tönkre teszi az esélyt, s a hol nem elég csak kedvesnek és bájosnak lenni, esetleg jól is lőni, hanem sok mindent kell tudni, a mi részben természetrajz, részben egyéni tapasztalatok sokasága.

Hiába olyan könnyű a nő, mint a pillangó, eserkészetlen halkan, nesz nélkül mozogni, lépni, nem bír. Nem válik vérvé a tudat, hogy ámbár a nagy vad még messze van és se nem látja, se nem hallja a feleje lopódzót, de azért már a szimatját érzi, vagy érezheti. Akkor pedig szokik, még mielőtt a közelségébe juthatunk volna.

A nő a hajtóvadászon is sokkalta mozgékonyabb, semmint szabadna; pedig ez éppen

séggel nem nyugtalanság, csak a megfeszített figyelmére való alkalmatlanság s a szórakozottságra való hajlam. Ha vad közeledik: izeg-mozog, s a legkevesebb, a mire el kell ké-szűlnünk, ha nő a szomszédunk, hogy pisz-szege, integetve figyelmeztet bennünket arra a vadra, a melyet mindkét hallunk, vagy éppen látunk is.

A környülelenség szeszélyesen szállja meg őket néha. Egyszer egy menyecske, a kit az ura kivitt ölesre, úgy megszajnáta a közeledő bakot, hogy titokban elriasztotta fehér zsebkendőjével.

Ámbár viszont azt is a magam szemével láttam, hogyan «drukkolt» egy másik asszonyka a rossz lövő ura mellett, és korholta, valahányszor a hajtásban arra húzó füzét elhibázta. Mintha valóságos gyönyörűsége telt volna a vérengzésben, a halál osztogatásában.

Olyan asszonyt ellenben egyetlen egyet sem tudok, a ki teljes nyugalommal ne venné, ha a tervezett vadászat elmarad, vagy ha ő neki azt már akkor abban kell hagynia, a mikor a társasága még tovább vadászik. Szenvédelyes vadászt, férfit, ettől a hideg is kilelne.

Egyáltalában mindegy a nőnek: vadász-e, vagy nem; sőt arra egyetlen példám sincs, hogy magában járna vadászni nő, ha mind-járt olyan helyen is, a hol, mint például a saját pusztáján, vagy erdejében, minden nehézség nélkül könnyen tehetné. Vizslával vadászó nőről sem hallani. Hisz ehhez is valamelyes férfi-erély kell; különben a vizsla, — ha csak nem valami vén mamlasz, fegyelmet-lenségre szokhatik s nem «pariroz». (Az is tehnikus terminus).

A nő a vadászatot a vadászon is rögtön mellékesnek tartja, mihelyt alkalmá van rá, hogy inkább nő legyen, és nőképen szerepeljen; azaz: egy kicsit fériféltással foglal-kozzék. Jobban érdekli, hogy ki a szomszédja és figyelmes-e iránta, mint hogy van-e vad; s ha van: vajjon ő neki nyílik-e alkalmá lövésre, vagy másnak.

Minden érzékét feljajva, a legfeszültebb figyelemmel fáradni; keserves neki; pedig a gépies fáradságot szinte bámulatra méltóan bírja némelyik; órákhosszat, naphosszat röjja augusztusi kánikulában, a sivar, árnyéktalan tarlót s a kukoricázásokat. De a hűs erdő magányában elbágyad s egy szál virág jobban érdekli, mint a sűrűségben felhangzó robaj, a miről azt is hiheti, hogy feleje tart.

Vadászlázat a nők mindazonáltal könnyen kapnak. Egy uriaszonykára, erdei hajtásban, kétfelől két nyúl ment. Mind a kettőt egyszerre látta meg. Elsápadt, elpirult, szívdobogást kapott. Jaj! — mondta, — és ráemelte a puskát az egyikre; az alatt a másik nyúl még közelebbre jött. Jaj! kiáltotta és ezt kezdte célozgatni. — Addig «jaj» ide, addig «jaj» oda, a míg elfutott mind a két nyúl, s az asszonyka, lövés nélkül, majd hogy el nem

A VINYEI VÖLGY.

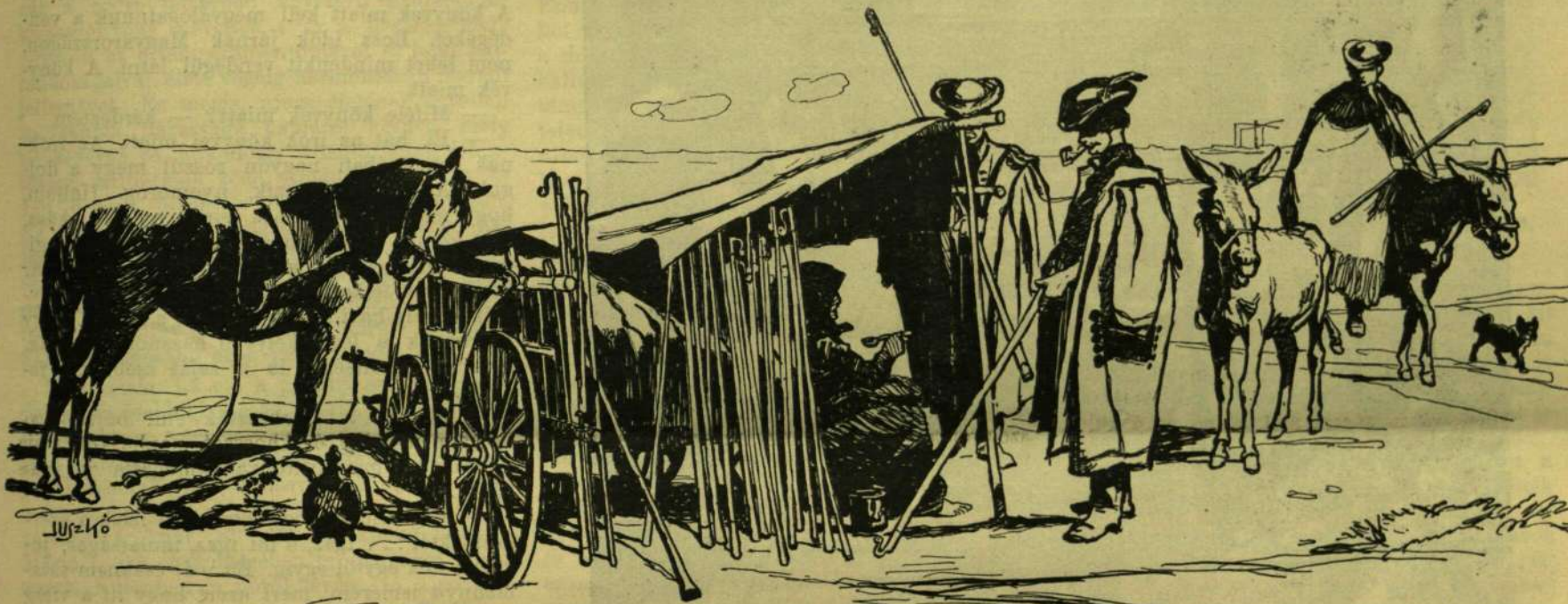
A SZENT-ANTALON NYARALÓ BOLGÁR KIRÁLYI CSALÁD KIRÁNDULÓ-HELYEI.

ajult. Színházban ezt a jelenetet sokszor meg-ujrázták volna.

No de — kivételképen — még az a bizo-nyos hév is konstálható. Egy bájos bar-cesinál Prakovy bácsi. Termeli még az óriási tököket? Hát a lengyele — a büszkesége — megvan-e még? És a kisasszonyok? Valami magyar atyafiság révén rokonuknak tekintet-tek a lányok és sokat elbolondozgattunk «anno dazumall», mint Prakovy bácsi mondaná a dátumra, a mely nem jut az eszébe.

Másnap tehát kiutaztam Prakovyékhoz a viczinálison, a mely azóta kiépült és a kis falusi állomáson leszállva, már messziről meg-pillantottam a jegenyefákat, a melyek sok mindent susogtak nyári estéken — «anno da zumall.» A falu felé ballagva, észrevettem, hogy a toronynak új bádóg sisakja van. Meg-halt tehát özvegy Simkóné, a ki egész életé-ben a halála utáni időre ígérte a torony-sisakot. A parasztházak garádjai mögött éppen úgy ugattak a falusi kutyák, mint akkoriban és a boltajtó csegettyűje megszólalt. A Pra-kovyék kúriája sárga volt; nem régen meszel-hették és a kapubálvány mellett, a hol azelőtt a lengyel szokott leleselkedni az átutazó isme-rősökre, most is álldogált valaki. Egy zömök, szürkeszakállas, magyarruhás férfiú, a ki hosszú-száru pipából pófékelt és a fején piros házi-

füllenteni? No, azt ő is tudnak: a va-dászó asszonyok. Egy kezdőnek közülök meg-volt tiltva, nehogy mind a két csövet meg-töltse, minthogy egy töltött csővel sokkal ke-vésbbé veszélyes a puská. Egyszer feltűnő

KAMPÓ-ÁRUS A HORTOBÁGYON. — Juszó Béla rajsa.

gyors egymásutánban hallok két lövést a fák között. Odasiettem. — Megkérdeztem:

— Nagyságos asszony szót fogadott? — Nem töltötte meg mind a két csövet?

— Ó nem, dehog! hogy is gondol olyat? méltatlankodott az én Dianám.

Szó nélkül nyúltam a puskájáért, s felnyi-tottam. Belenéztem a csövekbe. Mind a kettő be volt futtatva puskapor-korommal.

— De iszen ebből mind a két csőből löt-tek: itt a nyoma benne.

Ott állt előttem szótlanul, lesütött szemmel és pírulva; még a kis ujját is szopta, mint a csinyen ért gyerek szokta.

Ilyen bizonyítékra persze nem is gondolt.

Magam pedig, — száz szó mint egy, — nem tehetek róla, — de a hol nő is vadá-szik a társasággal, ott legszívesebben ő benne gyönyörködöm.

Macska vigyen olyankor minden vadászatot.

A PRAKOVY-KISASSZONYOK HOZOMÁNYA.

Elbeszélés. — Irta Krúdy Gyula.

Nemrégiben dolgom akadt a Nyírségben és miután valamennyi régi nótát végig hallgat-tam Bencei Gyulától a nyíregyházi Koroná-ban, eszembe jutott Prakovy és a Prakovy-kisasszonyok, a kiknek ide s tova tíz esztendő

előtt ígértem meg, hogy legközelebb ismét meglátogatam őket. Talán éppen a régi nóták hozták eszembe Prakovyékát... Vajjon mit csinál Prakovy bácsi? Termeli még az óriási tököket? Hát a lengyele — a büszkesége — megvan-e még? És a kisasszonyok? Valami magyar atyafiság révén rokonuknak tekintet-tek a lányok és sokat elbolondozgattunk «anno dazumall», mint Prakovy bácsi mondaná a dátumra, a mely nem jut az eszébe.

Másnap tehát kiutaztam Prakovyékhoz a viczinálison, a mely azóta kiépült és a kis falusi állomáson leszállva, már messziről meg-pillantottam a jegenyefákat, a melyek sok mindent susogtak nyári estéken — «anno da zumall.» A falu felé ballagva, észrevettem, hogy a toronynak új bádóg sisakja van. Meg-halt tehát özvegy Simkóné, a ki egész életé-ben a halála utáni időre ígérte a torony-sisakot. A parasztházak garádjai mögött éppen úgy ugattak a falusi kutyák, mint akkoriban és a boltajtó csegettyűje megszólalt. A Pra-kovyék kúriája sárga volt; nem régen meszel-hették és a kapubálvány mellett, a hol azelőtt a lengyel szokott leleselkedni az átutazó isme-rősökre, most is álldogált valaki. Egy zömök, szürkeszakállas, magyarruhás férfiú, a ki hosszú-száru pipából pófékelt és a fején piros házi-

Prakovy pedig még egyszer végignézett tetőtől talpig, mint a ki nem akar hinni a szemének. — Hát hogy van, Józsi bátyám? — kér-deztem.

— Megvagyok... Már hogyne is volnék meg. Öregnek se érzem magam valami túl-ságosan. Egészségem van, jó étvágyam van... Kutyabajom van, öcsém. Azaz hogy a köny-vek... Azok az átkozott könyvek. No de most ne beszéljünk a bajokról. Isten hozott nálunk. Kár, hogy nem írtál előre. Csak egy kis cze-dulát. Elég lett volna egy kis czedula... Itt tartottunk volna akkor Hajnal Margitot, most már Bráczyt... A múlt héten volt itt a gyerekeivel... No, csak emlékezel a Mar-gitkára?

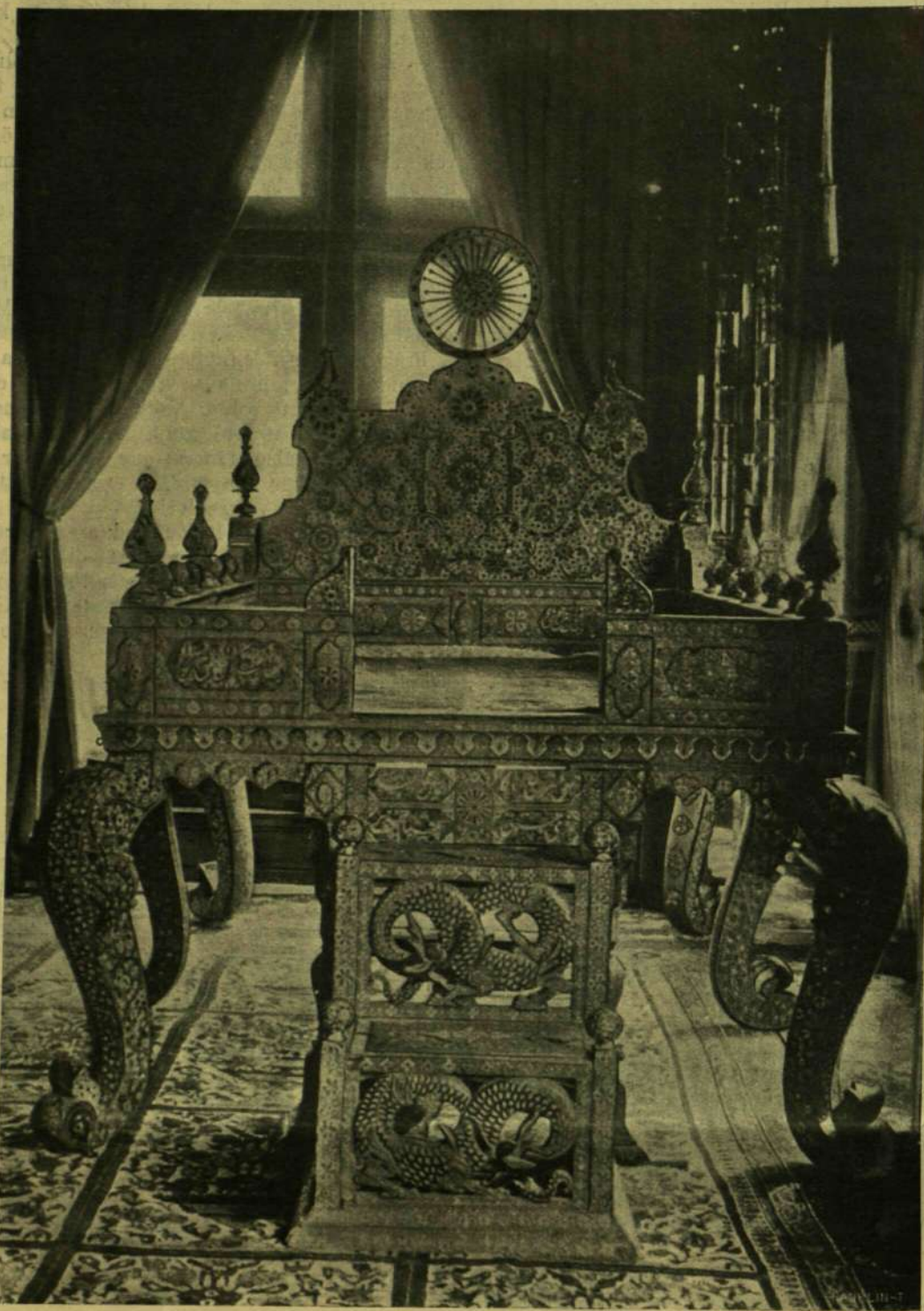
Prakovy József annyit sem változott a tíz esztendő alatt, mintha az a tíz esztendő csak egy napig tartott volna. Nagy vidám szeme és tótos metszésű nevető szája a régi. Csak a szürkés szakállában támadt egy ezüstfehér jó-kora sáv. Mikor erre tréfás cselezést tettem, Prakovy röviden válaszolt:

— A könyvek!... De hagyjuk a szomorúsá-gokat. Hogy mért is nem írtál előre? Mar-gitka még most is emlegette a tiszai kirán-dulást, a mikor a vízbe pottyantatok. Kicsit elhízott Margitka. No de ez asszony-szokás.

Négy gyereke van, négy leány. De hát mért nem írtál? Biztosan megvárt volna.

A házban minden régieben. A Prakovy-család tagjai, rokonai, ismerősei integtek felém a fotográfiákról és bizonyára rám ismert a para-ván is a kályha előtt, a melyet a kisasszo-nyok bélyegekkal ragasztottak tele. A szekrény tetején a ládikó, a melybe a szivarvéget gyűj-tik az öreg honvédeknek és a szalon-asztalon a «Moderne Kunst» kötete talán ugyanazon a lapon van kitérve, a hol tíz év előtt abba-hagytuk a képek nézegetését. A csibukok ka-tonásan tisztelegnek felém a pipatörőmről és biz' Isten, levendula-illat szállong a levegő-ben. A sarokban a Prakovy nagypapjának a kardja és a földön egy kis kötökösár, a mely-nek gombolyagjával egy piros-szallagos kis czicza játszadozik. Egy-két percz mulik el és már jönnek a Prakovy leányai is. (Mindig híresek voltak arról, hogy gyorsan öltöz-ködnék.)

Leányfélén inkább meglátszik a változás, a mit az idő okoz, de azért a kisasszonyok elég takaros, derék leányok voltak még most is. Miezi, az idősebb, Mária-Terézia-alakjával, szen-vedélyes, lobogó tekintetével alaposan meg-bolondíthatna sok férfiembert, kár, hogy olyan erősen rizsoporozza az arcát. Anikó viszont a szomorúságra hajló férfiút boldogíthatná. Olyan karesú, hogy szinte a dereka eltörésétől fél az ember és két szemében, merengő arcában egy egész álomvilág tükröződik. («Ugyan miért nem is mentek férjhez ezek a leányok?» — vetem

A PERZSA SAH TÖMÖR ARANYBÓL VERT TRÓNUSA.

fel magamban a kérdést. Aztán nyomban eszembe jut a felelet is: mindig másba voltak szerelmesek, nem abba, a ki megkérte őket. Tragédia ez; szegény, szívükre hallgató lányok tragédiája.)

— Szervusz, — mondja a Miczi és férfiasan megrázza a kezem. — Szép, hogy eszedbe jutottunk.

— Isten hozott, rokon, — szólott Anikó. — Mi sokat gondoltunk rád.

— Az úrfi a pesti kisasszonyok lovagja lett, — gúnyolódik Miczi, — a kiváztott, kitömött hölgyeké.

Anikó bús mosollyal néz a szemembe: — Hát igazán olyan semmit nem érök a falusi kisasszonyok, rokon? A tiszta szív, a nemes gondolkodás és az idealizmus csak a falusi lányok erénye manapság, a kik semmi rosszat nem látnak maguk körül.

— A pesti nőknek csak a ruhájukra van gondjuk, — vélekedik Miczi. — Egész nap a kávéházban ülnek és az ebédet a szolgáló kutyaszájra össze helyettük. Gyermeküket az utca neveli.

Anikó aranybarna hajában megigazítja a fésűt: — Igaz, hogy mi nem festjük a hajunkat és egyszerűen öltözködünk. De vajon van-e illata a csinált virágnak?

Prakovy, a ki egy perczig megdöbbenve hallgatta a leányait, — persze neki nem beszélgettek soha ilyesmire, — hirtelen összeszedte magát és harsány hangon felkiáltott:

— Kutya a macskával! Fellázadnak a hölgyek? A Csokonai Dorottáját csináljuk tán

végig? Egy-kettő, az ebéd után nézzetek. Kérdezzétek meg, hogy mit szeret az én kedves öcsém, aztán legyen legyen az ebéd, hogy a király is megnyalja az ujját utána.

— A mi konyhánkra még senki sem panaszkodott, — vetette oda gögösen Miczi. Anikó lágy mosollyal sóhajtott fel:

— Én pedig igen jól emlékezem, hogy kedves rokonunknak mi volt a kedves étele.

Hát csak okosan azzal a kis észszel, — rendelkezett Prakovy. — Laczi bácsi pedig üssön csapra egy új hordót.

A kisasszonyok elviharoztak, miután Miczi jelentőségteljesen megfenyegetett a mutatóujjával, Anikó pedig a fülembé súgta:

— Ne hidd ám azért, hogy nekünk nincs divatos nagy kalapunk.

— Abtretten! — kiabált Prakovy és sziváros-ládát vett elő a fiókból. — Tengersok bajom van ezekkel a leányokkal, pajtás. Felforgatnak az egész házat, ha nem állnak a sarkamra. De hát mit is csinálnék nélkülkük? Vajjon mit is csinálnék?

Jókedvűen pipáztunk egy darabig. Prakovy néha nyugtalanodva nézegetett az üvegajtóra.

— Soká jön az a Laczi bácsi! — dühnyögte többször, míg végre megkérdeztem, hogy ki légyen voltaképpen az a Laczi bácsi?

— A lengyelem! — felelt odavetve, de igen nagy önrizzel Prakovy. — A régi lengyelem meghalt, sokat ivott szegény. Hát új lengyel után kellett nézni. Nem maradhattam lengyel nélkül. Hisz addig is az én házam volt az utolsó a vármegyében, a hol lengyelt

tartottak. Kár, hogy nincs fiam. Mert annak is meghagynám, hogy mindig tartsa a lengyelt a házában. Ne veszzen ki ez a szép magyar úri-szokás. No de majd hozományba adom valamelyik lányomnak.

— Hiszen Laczi bácsi nem is lengyel? — vetettem közbe.

— Az mindegy. A régi lengyelem se volt már valódi. Nem lehet már igazi lengyelt kapni. Elpusztultak azok, mint a vitézkötés. De hát mégis csak lengyel Laczi bácsi, mert erre szegődtem.

Hát azelőtt mi volt?

— Irnok volt a vármegyénél, de a keze reszketni kezdett, hát beállott hozzám. Jeles ember, nagyon jeles ember. Kár, hogy ritkán jőzan. De már épen ezért jó ő lengyelnek.

Prakovy jó darabig magasztalta még a lengyelet. Előadta szokásait, mondásait, tréfáit. Jóízű nevetéssel regelte egy nemrégien megtörtént keresztelő lefolyását, a hol a lengyel szakállát az asztalhoz pécsettették... S így telt csendesen az idő.

Ekkor eszembe jutott nekem a fogadtatás a kapunál, a lengyel gyanakvása az irodalomra és művészetre és szóba hoztam ezt Prakovy előtt.

Prakovy nevető arca elkomorodott.

— A könyvek, — mormogta szomorúan. — A könyvek miatt kell megválogatnunk a vendégeket. Rosz idők járnak Magyarországon, nem lehet mindenkit vendégül látni. A könyvek miatt.

— Miféle könyvek miatt? — kérdeztem.

Ej, hát az írók könyvei miatt. Az íróknak mostanában nagyon rosszúl megy a dolguk. A legtöbb éheznek, nyomorog. Hallom, hogy még a legelsőeknek sincs rendes lakása. Hát ezen a példátlan állapotban akarnak segíteni a szerkesztők, a kik a hazaifas magyar közönséget felkeresik. Ők eladják az írók könyveit csekély havi részletfizetésre, a nélkül, hogy maguknak a legcsekélyebb hasznot lehúznák. Még az útiköltséget is a saját zsebéből fedezik.

— Nos és a szerkesztők elől bűjt Józsi bácsi a szekrénybe?

Prakovy megzavarodva simogatta a szakállát.

— Megvallom, hogy egy kicsit félek a szerkesztőktől... Igaz, a mi igaz, mulatságos, jókedvű fiúk egytől-egyig. Én már csaknem valamennyit ismerem, mert azért, hogy itt a világ háta mögött lakom, Prakovynak a híre messzire eljut. Tudják azok a szerkesztők, hogy egy Prakovynak a nemes szívére, a hazaifaságára mindig lehet számítani, ha a hazai irodalom megmentéséről, az írók felszólításáról van szó. Egy Prakovy mindig tudja, mivel tartozik a nevének. Bár csak egyszerű köznemes vagyok, de a szerkesztők odaveték a nevemet a főpapok és főurak neve közé.

Hát így volt ez sokáig. A szerkesztők jöttek, mindig más szerkesztők jöttek és én segítettem, a meddig lehetett a hazai irodalom. Megrendeltem mindenféle könyvet, a mit csak elibém adtak. Igaz, hogy magam nem igen olvasgatók, gyengék a szemem. De a szerkesztők erre azt felelték, hogy jók lesznek azok a könyvek még a lányaim hozományának is. No, mondtam, ez már igaz. Aztán oly csekélység az a részlet. Havonkint alig egy pár korona. Egy Prakovy csak nem fog megremülni néhány koronányi áldozattól!

És én nem is reméltem meg évekig. De most már nem merek a szerkesztők elé kerülni. Annyi részletet kell fizetnem, hogy a fejem beleszédül, midőn reá gondolok. Pajtás-kám, ha azok a könyvek nem volnának, bizony boldog ember volnék. Egy Prakovy is kidől, a mikor nem bírja tovább... Pajtás-kám, szelid ember vagyok, de őszintén megvallva, kicsit haragot tartok a hazai írókkal. Sok keletlenességet okoznak a könyveikkel. Gyere, megmutatom a könyveimet.

Prakovy felállott és az ámbituson végig egy kamara-féle helyiségbe vezetett. Ott voltak könyvek, szépen bepakkolva, a mint a posta meghozta őket. Tele volt könyvekkel az egész kamara, a por belepte őket.

Prakovy a legközelebb fekvő csomagra mutatott.

— Ezt a múlt hónapban rendeltem. Bizony nem is igen tudom, hogy micsoda könyvek vannak benne. De hát az író özvegye volt itt személyesen, tetőtől-talpig gyászruhában és azt mondta, hogy őt hozzám küldték. Csinos kis menyecske volt különben az özvegy, szép barsonyos pillantásának bizony nem tudtam ellentállani. Hát ezt még nem is nagyon sajnálom... De a többi, a többi, az megharagít, ha látom. Valami Mikszáth nevű kölesönkérte az ezüstfejú pálcázmat a helybeli kutyák ellen. Jó volna, ha szólanál neki, ha Pestre mégy, hogy küldené vissza a pálcázmat...

Anikó kipirulva közeledett felénk:

— A hozományt mutogatod, papa? Ugy-e, szép hozományunk van, rokon? A leves az asztalon van.

MÁRIA LUJZA.

Közeledik már a Mária Lujza napja is. A történelmi események száza forduló határpontjánál ezúttal az ő alakja kerül előre. Nem nagy jelentőségű, az bizonyos, de olyan vonatkozások közé van keverve, melyek mindenképpen reá is kihatottak s jobban odahelyezték ez érdeklődés középpontjába, mintha mesteres eszközök által akarta volna ezt a szenzációs hőfokú érdeklődést elérni. Mária Lujzát a bécsi udvarban egyszerű nyárspolgár kisasszonynak nevelték s ez a nevelés, mely egyezett az ő temperamentumával és lelki hajlandóságaival, élete végéig harmoniában maradt jellemével. És mégis, nincs életének egyetlen mozzanata házassága napjától kezdve, mely ne keverné őt állandóan világtörténeti jelentőségű szituációk közé. Ámde, ha ez így is van, ő nem hibás és nem részes semmiben. Az ő személyisége sohasem volt irányító hatása az események alakulására, ellenben az eseményeknek volt az a hatásuk életére, hogy dobálták ide-oda, a legkülönbözőbb helyzetekbe s ő, mint a forgószélbe került falevél, a nála hatalmasabb erők játékszerévé lett.

Nem csoda, ha ezt a polgári szabást, minden különösebb kiválóság nélkül, való egyszerű női lelkét a francia napoleoni historikusok még mindig úgy búvárolják, mintha tele volna problémákkal és titkoszértségekkel, holott az a keret, melyben elhelyezkedett, volt oka kizárólag azoknak a lehetőségeknek, hogy a Mária Lujza egyéniségében problémákat keresnek. Különbösen is nőről lévén szó, a pozórókat a probléma-nyomozás egyenesen rácsábítja, hogy itt is elképesztő boncolásokat végezzenek. Pedig, ha volt valaha egyszerűbb és lelkileg minden raffinaltság nélkül való nő a Habsburgok között, Mária Lujza volt ezek

között bizonyára a legtökéletesebb típus. Szellemi és erkölcsi nevelése nem volt különb, mint bármelyik korabeli polgári leányé. Tanult földrajzot, históriát, mennyiségtant, kevés közjogot, de legeslegtöbbit hittant. Beszélt jól oroszul vagy hat nyelvet, pár szót magyarul is tudott, olvasmányai azonban egytől-egyig a legépületesebb és legjamborabb könyvekből állottak. Házi cenzorai kihúztak minden szót vagy lapot még a bibliából is, mely kértelmű magyarázatra vezethetett volna s hogy naivságát káros hatású iratok vagy példák meg ne rontsák, nem volt szabad tudnia a nemek kétféleségéről s nem volt szabad látnia környezetében még az állatok és madarak között sem mást, mint a női nem képviselőit. Masson állítja ezt egykorú forrásokra hivatkozva és az ő nyomán e források kiterjesztett anyagából Mária Lujza kommentátorai még sokkal kuriózusabb dokumentumokat is felturkáltak.

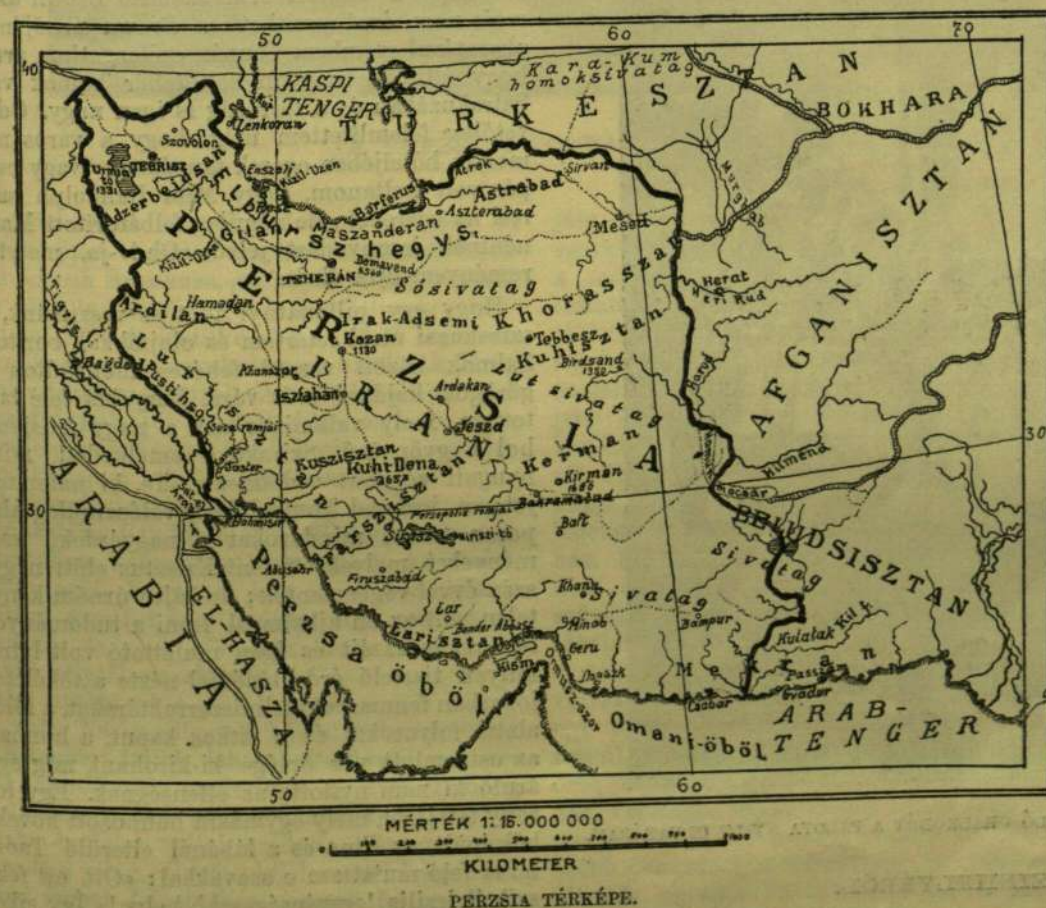
De az is pozitívum, hogy bármennyire iparkodott Ferenc császár Mária Lujzát a világtól légmentesen elzárni, egyben nagyon liberális volt hozzá: t. i. a Habsburg hatalmi hegemóniát fenyegető válságok közlésében. Mária Lujza még gyerek-leány, mikor tudja, hogy az emberiségnek van egy gonosz szelleme, mely ezúttal a földön jár és garázdálkodásait különösen a Habsburgokkal szereti éreztetni. Ennek a gonosz szellemnek, hol az ördög, hol az Antikrisztus nevet adja leveleiben, úgy, a miként atyjától és az udvar belső tagjaitól hallotta. 1809-ben, mikor az udvar Napoleon támadása miatt Bécsből Magyarországra kénytelen menekülni, az itt időző Mária Lujzának nincs forróbb vágya, minthogy bárcsak minél hamarabb teljesedne be az a jóslat, mely Napoleonnak a kölni »Vörös rák« vendéglőben leendő közeli halálát hirdette. A lélekűbúvárok ennél a pontnál meg szoktak állapodni és szembehelyezik, mint rejtélyt azzal a ténnyel, hogy Mária Lujza e levelek és ezen átkok megírása után nemsokára a Napoleon felesége lett. Hát az bizonyos, hogy Mária Lujzának eme kiszólásai nagyon is őszinték és érzékeny szerelmi nyilatkozatoknak épenséggel nem tekinthetők. De hiszen Mária Lujza nem is volt szerelmes Napoleonnba s az a házasság, mely közöttük létrejött, nem az ő akaratából, hanem Ferenc császárnak a parancsából történt. A wagrami csata után az osztrák diplomácia és maga Ferenc császár is ezzel az expedienssel válték legjobban a Napoleontól jövő veszedelmek elhárítását s habár ez a házasság nem egyezett meg a Ferenc császár ízlésével és a Habsburg hagyományokkal, de megegyezett azokkal a politikai érdekekkel, melyek az áldozatot követelték. Mária Lujza, az en-

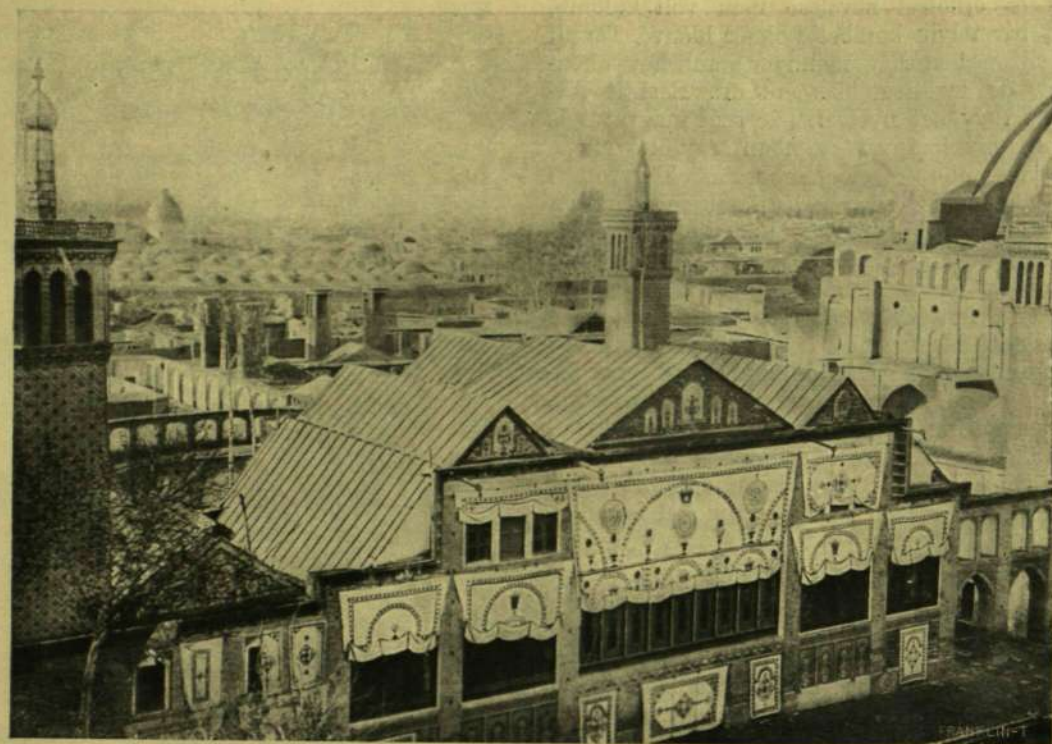

AHMED MIRZA, A TIZENÖT ÉVES ÚJ PERZSA SAH.

gedelmes, a jó és a parancshoz szokott gyermek, így lett a felesége Napoleonnak, a kit ezideig személyesen nem ismert és sohasem látott s a kivel, mikor mint törvényes neje Compiègneben végre találkozott, az első látás, az első szavak után nem sokkal valósággal is nejevé lett.

Lázadóbb egyéniségű nő, kinek lelkét a családi előítéletek hasonlóképpen eltöltötték volna, erre a szerepre aligha vállalkozik, de Mária Lujzának efféle erőteljes jellemvonások sohasem voltak. Ő csakhamar beletalálta magát új életviszonyaiba is s mivel alapjában polgári lélek lakozott benne, semmi fogékony-sága nem volt a Napoleon hatalmas lángelméjének átértésére. Jól megértette és boldogan élt vele azzal a sohasem túlzó, de mindig mértéket tartó érzéssel, mely az átlagos polgári vonzalmak kísérfője, de mikor úgy fordult a helyzet, hogy Napoleontól válnia kellett s franciaországi tartózkodását a bécsivel, majd az olaszországi kellett felcserélnie, nagyobb lelki rázkódtatások nélkül megtette ezt is, mert végre ő csak eszköz volt. De nemcsak az által, hogy a politikai érdek őt erre kényszerítette, hanem jellemének sekélyes voltánál fogva is. Napoleon elbai, majd szentilonai száműzetése után épen úgy beletalálta magát az ujonnan keletkezett viszonyokba, mint akkor, midőn nejevé kellett lennie. Sőt lelke mélyén és Neipperg gróf oldalán talán jobban meg volt elégedve, mint Napoleonnal való házasságával, mely folytonos nyugtalanságot és ijedelmet hozott számára. És ennél a pontnál ismét olyan probléma elé jutottunk, melyet száz év óta különbözőképpen kommentálva, különböző megvilágításokban tartanak fel, a nélkül, hogy ebben a problémában a személyektől független természeti törvényeket keressék. A Napoleon-irodalom még ma sem tért napirendre a Mária Lujzának Neipperg gróffal való házassága fölött. Kutatják: mi lehetett az oka, hogy a jelentéktelen gróf mélyebb vonzalmakat tudott Mária Lujza lelkében fakasztani, mint a világhódító és az akarat-zsenialitásban páratlan Napoleon. Kutatják száz év óta már és mindig vitáznak fölőte, holott ez a probléma csöppet sem indokoltabb annál, mikor azt a kérdést vetik fel, hogy a természet világában micsoda okok eredményezik, hogy a nőstény az egyik himet a másiktól megkülönbözteti. Mária Lujza polgári lelké-

A SAH PALOTÁJA TEHERÁNBAN.

nek körülbelül a Neipperg egyéniségében levő sajátosságok tárták fel azt az eszményt, melyet minden nő a férfiben keres. Felelősségre ezért épen úgy nem vonható, mint bármely más nő vagy férfi, a ki a maga számára való értékelést a társadalmi értékek nagyságának mellőzésével cselekszi. Ez a problema nem a Mária Lujza kivételes esete, hanem a nemek viszonyának örök problémája, melyek nélkül a végtelen sokaság példaképe nem tudnók megérteni a Madách Imre, Petőfi, Vajda János, Csokonai szerelmi tragédiáit sem, holott ők is kiváló emberek voltak s még sem találták fel a nőben kiválóságuk méltó elismerőjét.

Z.

MISS RANDOLPH UTAZÁSA.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta C. N. és A. M. Williamson.

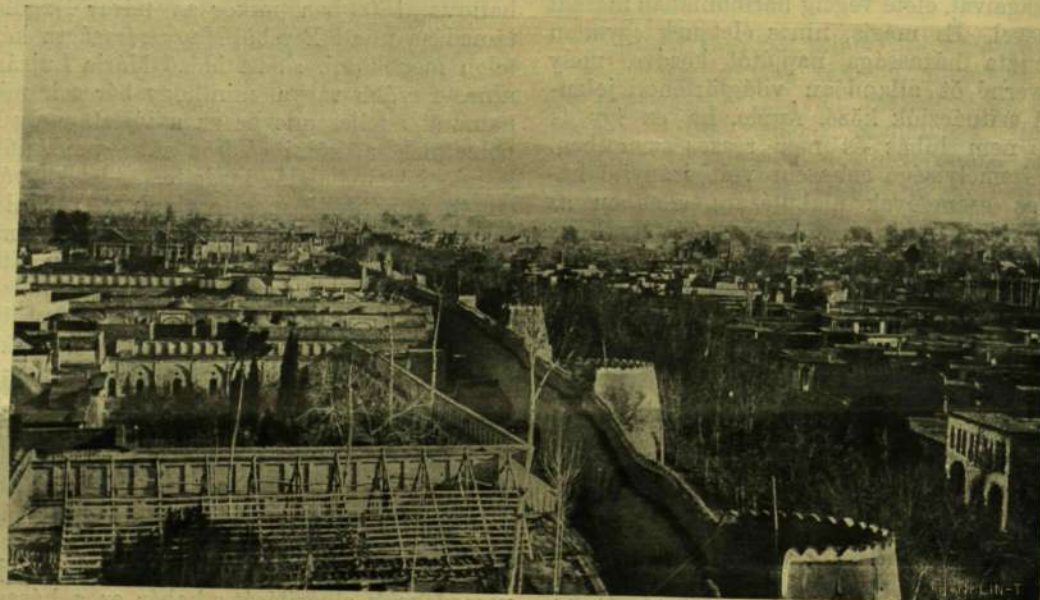
Ez az a hely, melyet bájos úrnőm már régóta szeretne látni. Nem csodálnám, ha egész múltját csak előkészületnek tekintené, melynek egy a végcélja: Szirakuza megtekintése;

A SAH TESTŐRSÉGE VÁRJA A REGGELI ISTENTISZTELETRE INDULÓ URALKODÓT A PALOTA NYILT UDVARÁBAN.

A PERZSIAI FORRADALOM SZINHÉLYÉRŐL.

annyira elfoglalta egész lényét a város meglátogatásának gondolata. Királyi elhatározása, hogy Szirakuzában időzik egy darabig és elmereng a multakon a kőbányákban, a hol hétezer görög vitéz sanyalódott szomorú rabságban és a szirakuzai szépek piros napernyők alatt el-látogattak hozzájuk gúnyolódni vagy szegyenkezés nélkül csodálni férfias magatartásukat. A látóvalok jegyzékébe felvette Miss Randolph a Dionysius Fülét is, valamint a görög és római színházakat, sőt megszerezte egy különös, Dante poklába illő, Hadeshez hasonlító szírtodúnak fényképét, mely, elég helytelenül, Il Paradiso elnevezést nyert. Kirándulást tervezett a kis Anapo folyón, hogy annak forrásánál a papyrus-cserjéket lássa és a sötétkék tócsát, melyben ékszerként ragyogó halacsák úsznak; azonkívül különféle gyalog- és automobil-kirándulásra gondolt, melyek szükségessé tették volna, hogy legalább egy hetet töltsön a Villa Politiben. En azonban szilárdul elhatározta, hogy egy órával sem fogja megtoldani azt a két napot, melyet amúgy sem szívesen szabtam ki részére. Nem mondhatom ugyan, hogy Szirakuza nem érdekelt, sőt ellenkezőleg áll a dolog; de még inkább érdekelt — és érdekelt most is — Miss Randolph személye és saját titkos terveim kivitele, melynek sikerét legjobban az mozdíthatja elő, ha rokonszenvező anyám segítségére támaszkodhatom. Nekem igyekeznem kellett, hogy mentül előbb

A SAH TEHERÁNI PALOTÁJÁNAK KERTJEL.

Taorminába jussak el és már ott lehessenek, a mikor a mama megérkezik. Nagyon természetes, hogy a semmit sem számító Brown akaratát nem érvényesíthettem Brown úrnőjének akaratával szemben. Csupán cselezgattam arra, hogy állítólag nagyon sok fehér homok van Szirakuzában és a forrás is igen nagy. Oda-vetölég felemlítettem még, hogy a város némelyik hoteljében egerek tanyáznak. Nagy csapás volt hallanom, hogy Miss Randolph szeret az egereket; de némileg felbátorított Mary néniem iszonyodást jelző „Oh!-ja, melytől reményem újra éledt.

Hogy egy pillanatnyi időt se veszítsünk, a szirakuzai útról letértem és olajfákkal borított halmok között vezető fehérés mellékúton a görögök hajdani erős vára, Eurýelus felé tartottam, mely valamikor azt a nagy fensiköt, hol a gyönyörű Szirakuza emelkedett, mint nyugati végpont védelmezte. Te, ki nálamnál jobban ismered Thukydidest, valószínűleg alaposan tudod mindazokat a nagyérdékű eseményeket, melyek ott fent Krisztus előtt négyszáz évvel végbementek; de bájos úrnőm kénytelen volt az én ajkaimról lesni a tudományos ismeret morzsáit és igen mulattató volt látni, milyen tisztelő érdeklődéssel nézte a tökéletes jókarban fennmaradt élelmiszerraktárakat, a földalatti folyosókat és a titkos kaput, a honnan az ostromlott vár őrsege ki-kirohant, míg egy áruló ki nem nyitotta az ellenségnek. Egy torony tetejéről, mely egymásra halmozott kőekből épült, az Etna és a lábánál elterülő Taormina felé mutattam e szavakkal: „Ott, ott fekszik Szicília legszépesebb helye! Így sike-

rült Miss Randolph figyelmét az óhajtott irányba tereltem.

Négy óra volt, mikor végtére Szirakuzába értünk, de ekkor még a városba elvittem úrnőmet és nagynénjét egy pillantást vetni Arethusa forrására; és csak ezután kocsiztunk a kertbe, melynél csodásabb nem lehet széles e világon. A Villa Politi kettős kertjét értem. Kettős az, mert fönt, az erkélyes hotel magasságában virágok díszlenek és rengó olajfák hullámzanak, míg lent, nagyon mélyen lent a kísérteties kőbánya fekszik, melynek tragikus árnyéktü fái csillagokként tündökölnék a narancsok aranyos gömbjei. A latomia földalatti kert. Midőn fönt a színpompában ragyogó virág-ágyak a déli nap hevében tündökölnék, lent a fehér virágú narancsfák alatt mindig hűvös felhomály uralkodik és zöldes fény dereng, mintha a tenger mélyén fekvő kertben volnánk.

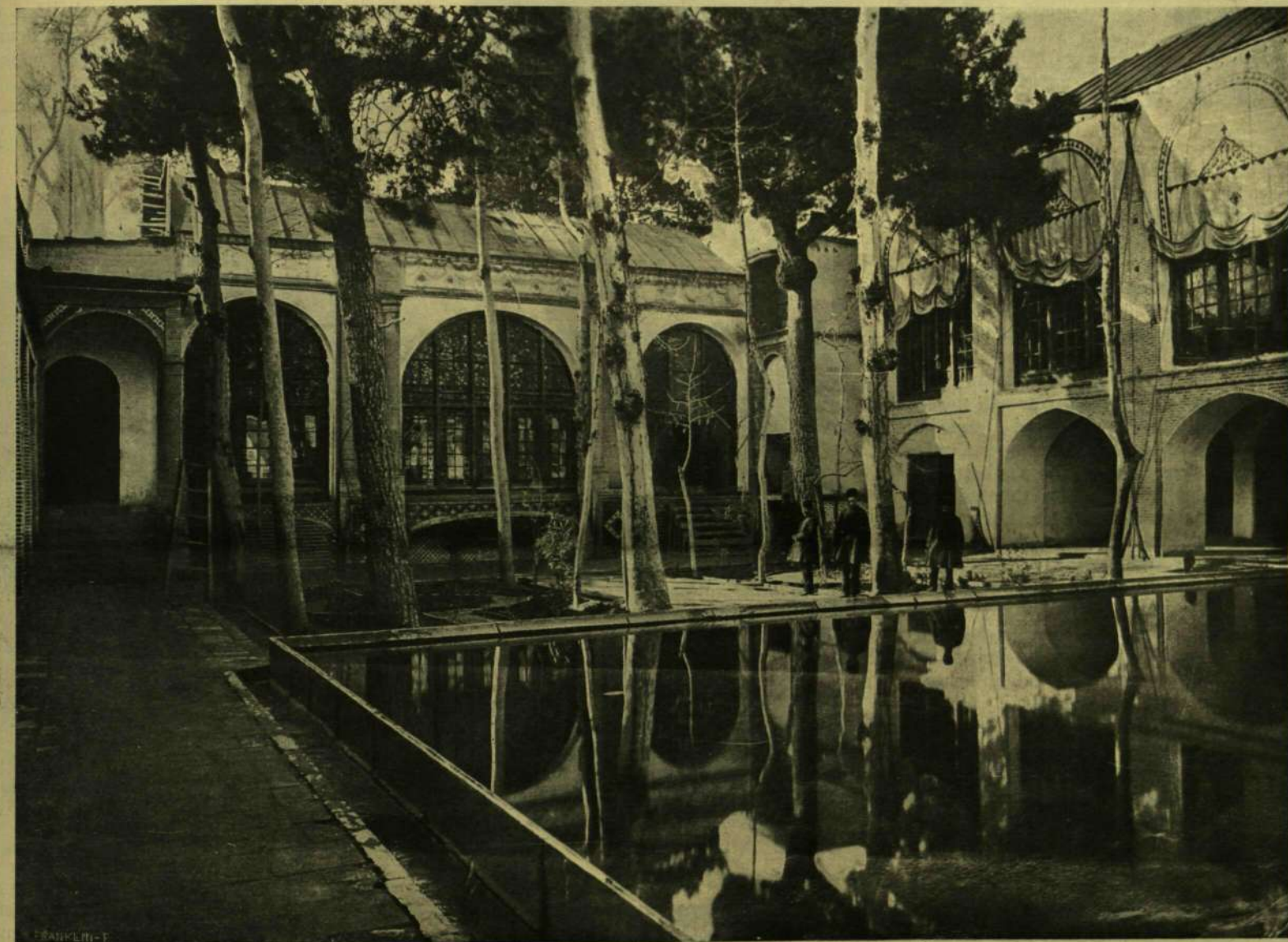
A kőbánya, melynek mély, repkénnyel és biborszínű bougainvilleákkal befutott falai végig fehérek, óriási kiterjedésű, szabálytalanul ka-

vel több valóság rejlik a mythológiában, mint a történelemben. Hej, láttuk a sziklákat, melyeket Ulysszesre dobált Polyphemus; láttuk Acis szerelmeinek színhelyét, és a hol csak jártunk, mindenütt, jelezve a követendő irányt, az Etna fehér kúpja lebegett előttünk.

Végtére a tengerparton fekvő kis Giardini állomásra bukkantunk, mely legközelebb van Taorminához. Ez utóbbi néhány száz lábbal nagyobb magasságban fekszik a hegyháton. Kitűnő út, melyet fokozatosan emelkedő kanyarulatok képeznek, majd feljebb vezet a sziklafal mentében, és a Napier azt — mint rendes körülmények között — óránkénti tíz mért földnyi sebességgel futotta meg, minden erőlködés nélkül, sőt gyorsabban is haladhatott volna, csak akarnom kellett. Abban a mértékben, a mint feljebb emelkedtünk, mind tündéribbé lett a kilátás és a partvonal éjszakai irányban mindinkább kifejlődött a tekintet előtt. Alig három mért földnyi út a város kapu-

sen illatozó virágokkal, minők a paradicsomban fakadhattak. Most már száműzték a szerzeteseket, de megmaradt kertjük és egykori otthonuk, a hol oly érdekesek a szép keresztfolyosók, a hosszú homályos korridorok, melyek falait szentek képei díszítik, a téglaburkolatú czellák és a mély ablakok, most vendégszeretettel tár kaput az idegeneknek.

Mary néni el van ragadtatva a San Domenico-tól, mert a tulajdonos igazi élő herceg. Még bájos úrnőm is azt mondja, hogy ezen a helyen úgy érzi magát, mintha tündérvilágban élne. Csak jönne holnap a jótékony tündér is, hogy varázspálczájával érintve Brownt, átvarázsolná oly hosszú, ki méltó a tündérmesében szerepelni és képes meglágyítani a királyleány szívét. Mit gondolsz, be fog ez következni? Bármint forduljon ügyem, jól esett, hogy ezeket megírtam neked. Ha minden jól megy, majd sürgönyözk. Azt hiszem, ma éjjel keveset fogok aludni. Mihelyt remélhető, hogy édes anyám megérkezik, elmegyek Santa Marghe-

A PERZSIAI FORRADALOM SZINHÉLYÉRŐL. — A SAH HÁREME TEHERÁNBAN.

nyargó; itt-ott könnyű hid vezet el fölötté, és a hotel épen a szélén emelkedik. Messze távolban fekszik Szirakuza, gyönyörű csikként a tenger sötét indigókékje előtt. Leszálltunk a latomia mélyébe és legtitkosabb rejtekeit bejártuk. De mikor egy koponyahalmazra akadunk, Mary néni vitézül meghátrált. A megkínzott görögök hazajáró lelkeitől kezdett félni és hogy el ne tévedjen a kőbánya tömkelegében, követelte, hogy kísérem a halandók birodalmába.

A következő napon nagyon sokban eleget tettünk Miss Randolph szíve vágyainak, de nem mindenben. Taormináról oly csábító képet festtettem neki, hogy ott kárpótlást vél látni azokért, a miket nem nyújthattunk neki Szirakuzában, és nem ellenezte, hogy másnap ez utóbbi helytől elszakítsuk.

Mai utazásunk a paradicsomban való kószálás volt. Narancsligetek között kanyargott az út, a tengert láttuk lábaink alatt csillogni, hegyek meredeztek mellettünk ég felé, minden emelkedés tetejét romok koronázták, melyek bizsike épületek voltak hajdan, mikor még fiatal volt a világ. Úrnőm kijelentette, hogy csak a mai reggel folyamában ismerte fel, mennyi-

jaig vitt bennünket. Taormina tulajdonkép egyetlen hosszú utca; egyik végén a Times, a másikon a San Domenico. Egyszerű szicíliai falu, normann kúttal és dűldező palotákkal, de története visszanyúlók Görögország legvirágzóbb korszakába. Fölötté pompás magaslapon az ódon Castello emelkedik, még beljebb és magasabban a vadregényes Mola falu kandikál le a völgy fölötti hegyszakadék szélére. Húsz mért földdel odább az Etna imponáló kúpja fehérik. A vidék elbűvölő szépségű és a legékeesebb drágák benne az ó-kori görög színház. Fel kell tennem, hogy sehol a világon nem egyesült a természet és a legemesebb művészet, mely valaha ékítette a földet, ennél tökéletesebb képpé.

Az a hely, melyet Miss Randolph pihenőül választott, nem esik ezen a képen kívül, hanem egy része annak. Ötszáz esztendőn át klastromról szolgált. Milyen jól értették azok a jó öreg barátok, hogyan élhet kellemesen az ember. Valóságos tündérkertet teremtettek a tenger fölött fekvő fensikön, honnan Szicília legszébb panorámáját tekintheti át. Sűrűn teleültették narancs- és citromfákkal és oly éde-

ritába, Sir Evelyn Haines villájába és szívébe kitértem a mamácska előtt.

Kissé bohókás, de hű barátod, Jack.

Miss Sybil Barrow levele iskolatársra és barátinője, Miss Minnie Hobsonhoz.

(Edgbaston, Birmingham.)

Santa Margherita, Taormina (Szicília), január 28.

Kedves Min! Czelnélküli gunyorosság volt részedről, hogy ennyit kötöttél velem Honourable Mr. Winston miatt. Egy cseppet sem törődtem azzal, hogy megismerkedünk-e vagy nem. Mit bánom én? Ha megkapja is a címet, mely meg fogja illetni, csak viscount lesz, és Lord Brighthelston még évekig élélhet. Nem azért csatlakoztunk a viscountesshez, hogy fiával találkozzunk, azt azonban nem csodálnám, ha kitűnék, hogy a viscountessnek valami különös szándéka volt, midőn felszólított bennünket, hogy Cannesban találkozzunk vele. Bármilyen volt a szándéka, engem szörnyűmód megkedvelt. Eleinte rettentő jól fértünk össze, de mivel

ROHAM EGY VILLAMOS KOCSI ELLEN.

igen nehéz hozzá alkalmazkodni, csak az vonzott körébe, hogy *salon-félét* tartott mindenütt, a hol megfordultunk, és fogadott mindennemű, úgy angol, mint külföldi gavallérokat, kik nemcsak neki hódoltak, de nekünk is bemutatkoztak; különben nem tudom, nem kértem volna-e már rég a papát, hogy ejtse el az egész ismeretséget. Derék öreg lady Mr. Winston anyja, de olykor, midőn legfesztelebbül érezné magát az ember és legjobban mulathatna, ő mintegy jégesappá fagy és olyan furcsán nézget, mintha az állatkertben valami újfajtájú emlős állna előtte. Ezt akarom kifejezni, midőn azt mondom, hogy nehéz hozzá alkalmazkodni, és az utolsó körülbelül kéthónapi idő alatt több ízben nagyon sajnáltam, hogy papa és én ígéretet tettünk, hogy vele utazunk. Sokkal jobban szerettem volna az utat nála nélkül folytatni, teszem, olyan kalaúz kíséretében, mint az a csinos legény, kit a yankeelánnyal együtt lefényképeztem Bloisban (a képet neked el is küldtem). No de se baj, most már úgyis véget ért a dolog és legalább bemutattak nekünk egy csomó díszingvált embert, tehát nincs mit sajnálni.

Papával holnap vagy holnapután visszamegyek Nápolyba és onnan haza Angliába. London után vágyódom. Élek-halok a ping-pong játékért. Kértem, könyörgtem, hogy a

SÜTEMÉNY-ÁRUSOK A NAGYMAROSI HAJÓNÁL.

római Grand Hôtelben is rendezzünk ping-pong-partiet, de az együgyűek nem álltak rá. Kaptam levelet Addie Johnstontól, a ki meghív a Kensington Town Hall-ban rendezendő előkelő táncmulatságra. Reményilem, kellő időben ott lehetek és talán egy igen kedves gavalér kíséretében fogok megjelenni, a kiről azonban majd később lesz alkalmam bővebben szólni. Nagyon izgalmas jeteiteink voltak az utolsó napokban; csak így találhattam türetnéket Szciziliát, mely különben meglehetősen unalmasnak tetszenék, mert engem a természet szépségei, úgy otthon, mint külföldön, hidegen hagynak. Az is utálatos, hogy a narancs és citrom az ember fejére hull, éjjel pedig kavicsokkal kell dobálózni, hogy a lármás fülemilék elhallgassanak. Kénytelen voltam egész kavicskészletet tartani szobámban, hogy elnémissam őket.

Elmondtam már, mennyire boszús volt Lady B., mert «Jack», a mint ő nevezi, nem érkezett Cannes-ba, hanem csak irogatott mindenféle helyekről és mentegetődzött, mignem Papa is azt mondta az ő tréfás modorában: fogadni merne, hogy Jack a maga szakállára csinál valamit. Ez a dolog egyáltalában nem volt inyére a ladiának. Végére, mikor én és Papa teljesen megundorodtunk Cannesból, mely Monte-Carlótól nagyon távol esvén, nem lehet

tett élénk, mindannyian Rómába utaztunk. Epen ezt megelőzőleg irtam neked a legutolsó levelet. Rómában folytonosan szakadt az eső és egyetlenegy templomot se nézhettem meg, még a Szent Péter-templomot sem. Szándékunk volt «Jack» érkezését megvárni, de ekkor megkaptam a te leveledet és attól kezdtem tartani, hogy lehet valami igaz abban a tréfás megjegyzésben, hogy «Jack» előlem igyekszik kitérni; ennél fogva óvakodnom kellett annak látszatától, hogy tán én ő utáná vetem magamat. Elég más hal van a tengerben olyan leány számára, ki úgy tud horgászni, hogy valami jófajta pedzhesse. Mikor Lady B. neuralgiája nagyon kínossá kezdett válni, Nápolyt ajánlottuk neki és ott igen jól éreztük magunkat, de az öreg ladyvel nagyon sok baj volt, mindig vele kellett járni. Mivel pedig fejébe vette, hogy Nápoly után Szciziliát is látnia kell, addig-addig hangoztatta ezt, míg oda mindannyian át nem rándultunk. Nekem ennyi mindenesetre elég lett volna, de Lady B.-nek most eszébe jutott, hogy van egy barátja, angol baronet, ki a sziget egy városában szép villában lakik és mindig előkelő társaságot gyűjt maga köré. Azt is említette a lady, hogy ő sokszor kapott a bárótól meghívást, és ha mi is hajlandók vagyunk vele tartani, pár napra mindnyájunkat meg fog hívni. Gondoltam, tán ott is találkozunk valakivel, a kivel érdemes megismerkedni, tehát beleegyeztem. De

KIRÁNDULÓK A VISEGRÁDI HAJÓ FÜDÉLZETÉN.

HOGY NYARALNAK A BUDAPESTIEK?

elsőben, míg meghívásunk időpontja be nem következik, Palermót és Szirakuzát akartuk megtekinteni.

Palermó elég élvezetes volt. Soha életemben nem láttam annyi barna, nagy sötétszemű fiatal embert. Mindegyiknek kis bajusza és sétapálcája volt, az egyiket pödörte, a másikat egyre forgatta, mialatt nézegette és bámulta a szépeket. De Szirakuzát borzasztónak találtam. Megengedem, hogy elég kellemes tartózkodási helyül szolgált a zsarnoknak, ki levágathatta ellensége fejét és magának arany szobrokat állíttathatott. De mai nap a zsarnokok már nem találhatnak működési teret és Szirakuza az ő koruk óta óriásit hanyatlott. Szinte sirtam, mikor azt láttam, hogy milyen nyomorult fészekbe jutottunk, de Sir Evelyn Haynes meghívása, mely már ott várt bennünket, nem erre a napra, hanem a következőre szólott. Megállapodtunk abban, hogy reggel a legelső vonattal indulunk; de ime sürgöny érkezett Lady B. számára, ki nagy izgatottsággal kérte Papát, hogy ő is olvassa el a táviratot és mondjon véleményt. Nápolyból jött a sürgöny, teljesen ismeretlen embertől, James Van Wick Payne aláírással, és a mennyire emlékszem, ez volt a tartalma: «Szíveskedjék engem Szirakuzában fogadni. Rómából jöttem ide, a mint megtudtam az ön tartózkodási helyét. Fiára vonatkozólag életbevágó fontosságú dolgokat kell közölnöm.»

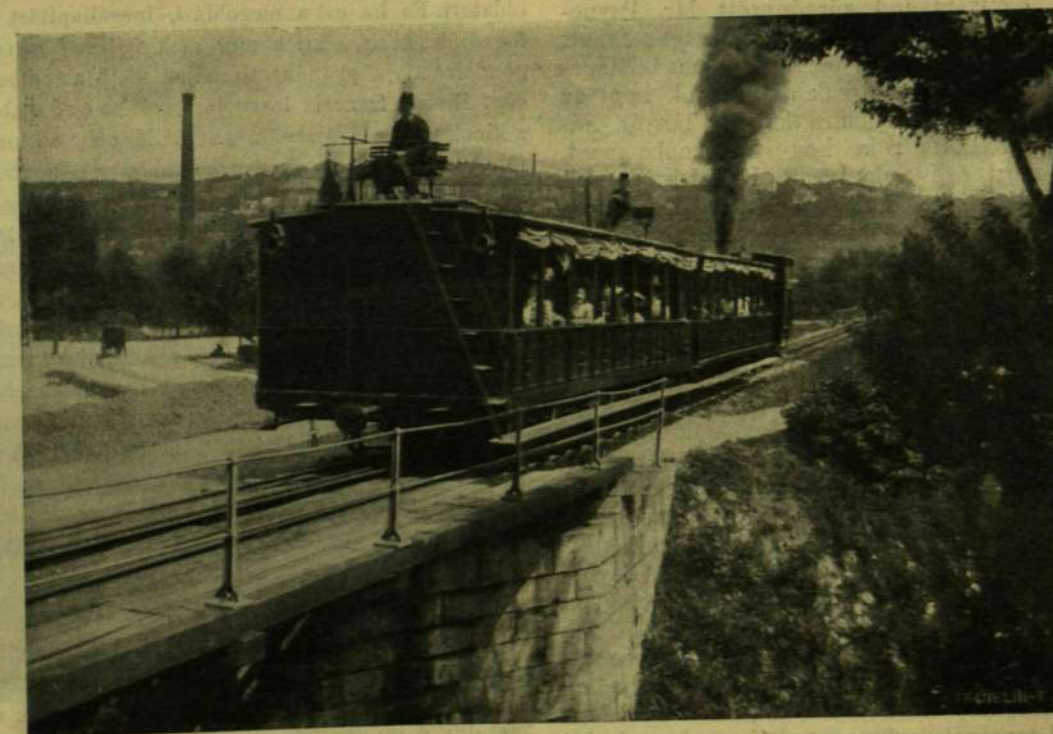
A MARGITSZIGETI FELSŐ HAJÓ-ÁLLOMÁSÁNÁL.

KIRÁNDULÓK ÉRKEZÉSE EGY DUNAMENTI FALUBA.

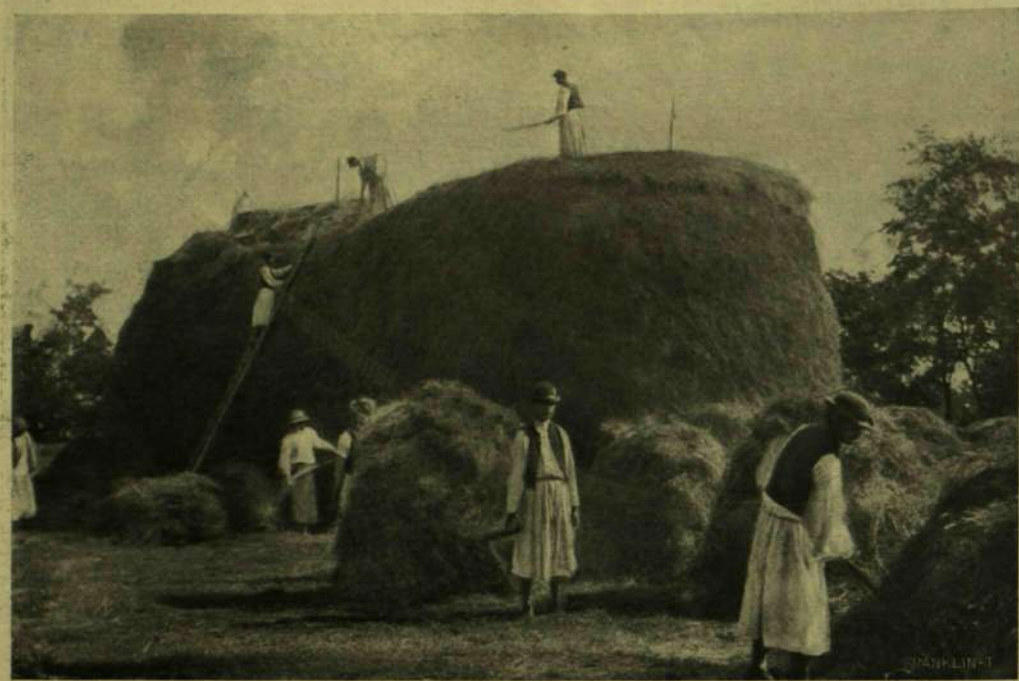
Lady B. el nem gondolhatta, mit jelenthet mindez, de komoly aggodalmak töltötték el és mi kíváncsiak voltunk. Papa a ladyvel egybevetette a vonatok időpontjait és arra a felfedezésre jutott, hogy nem indulhatunk az első vonattal, mert különben elszalasztjuk a titokzatos Mr. Paynet; elhatároztuk ennél fogva, hogy megvárjuk a legközelebbi vonatot és erről Nápolyba sürgönyértést küldünk.

Reggel, a mily korán csak lehetett, meg is érkezett Mr. Payne. Én a hétel verandáján álltam, indulásra készen, utazó ruhában, hogy azonnal vonatra ülhessek. Mikor egy idegen úr felrohant a lépcsőn és Lady Brighthelmston után kérdezősködött, képzelheted, hogy jól megnéztem őt, ámbár úgy tettem, mintha teljesen el volnék merülve Guy Boothby egy rendkívül érdekes könyvének olvasásába, mely tagadhatatlanul nagyszerű. Fiatal ember lépett be, kiből első tekintetre amerikaiakra ismertem. De igen csinos és előkelő megjelenésű. Szőke, magas, simára borotvált, okos kifejezésű arccal és tengeremélységű szemekkel. Bebocsátották, de mivel Lady B. szobájának egyik ablaka a verandára nyílik és ennek függőnye csak félig volt leeresztve, onnan, a hol ültem, hallhattam a beszélők hangját és megismertem úgy a ladyt, mint a fiatal emberét. Epen a midőn Papa hozzám lépett és tudakozódott, hogy megjött-e a titokzatos úr, fojtott sikoly hallatszott

A SVÁRHEGYI FOGASKEREKÜN FÜDÉLÉ.

HOGY NYARALNAK A BUDAPESTIEK?

NYÁRI MUNKA. — ASZTAGRAKÁS.

találkozásunk — mint Mr. Payne-t figyelmeztettem — hamarabb, már akkor esett, mikor semmi tragikus esemény nem történt. Mr. Payne is úgy vélekedett, hogy a személyazonosságra nézve nem tévedek, mire én, hogy teljes bizonyosságot szerezzek, felsiettem a lépcsőn és egyik még nyitva álló ládából kiszedtem annak a kodak-képnek a negatívját, melyet Bloisból elküldtem neked. Együtt nézegettük a kodak-hártyát és mindketten fogtuk egy-egy végét, hogy össze ne kunkorodjék. Egyszerre Mr. Payne felkiáltott: «Íme, ez itt az a gazember!» Annak idején az illetőt nagyon is jóképűnek találtam, de most egészen más benyomást tett rám a negatív kép és meg kellett engednem, hogy bizony gyilkosra is vallhat az. Ajánlottam, mutassuk meg a felvételt Lady B.-nek; de ez már ugyis teljesen magánkézben volt és Mr. Payne úgy vélekedett, hogy nem célszerű idegeit még jobban felkorbácsolni, mert ekkor tán képtelen lenne utrakelni. Ő, — Mr. Payne — ha tudta volna, hogy Taorminába készülünk, bizonyára nem Szirakuzában, hanem Taorminában csatlakozott volna hozzánk, annál is inkább, mert értesülése szerint ugyanoda érkezett a múlt éjjel Miss Randolph, az a felfuvalkodott amerikai lány, nagynénjével együtt, még pedig a Mr. Winstontól lopott kocsin, melyet még mindig az a gonosz *chauffeur* kormányzott. Mr. Payne elmondta még, hogy Rómából megírta New-Yorkba a leány apjának, milyen alávaló család kezébe került a miss, minek folytán a apa azon a napon, midőn a levelet vette, utrakelt, hogy mentse, a mit még menteni lehet, egyszersmind sürgőnyözött Mr. Payne-nek Rómába, de a sürgőnyt Nápolyba kellett továbbítani, így aztán ők ketten nem találkozhattak és Mr. Payne csak annyit tud, hogy az öreg úr nyomról-nyomra követte lányát. Nápolyban hallotta róla, hogy Palermóba ment, tehát most ő is odautazott. Ha itt azt mondják neki, hogy lánya megint odább állt, és megtudhatná a hűtel személyzetétől, hogy hová, valószínűleg nem fogja megvárni a rendes vonatot, hanem különvonatra ül. Mr. Payne őt erre képesnek tartotta, ép azért ajánlotta, hogy a legközelebbi vonaton Lady B. is Taorminába induljon, hol aztán valamennyi érdekfűző szembesíthető a *chauffeur*-rel és ez egyszerre le lesz álcázva. Érdeklődők alatt önmagát, a ladyt és azt a newyorki Mr. Randolphot értette. Én ezt a dolgot roppant érdekesnek találtam és jelen óhajtottam lenni, mikor a vadat minden oldalról körülfogják. Ez az óhajom — úgy látszott — Mr. Payne-nek is inyére volt, minthogy már nagyon összebarátkoztunk, hisz olyan rokonlélek ő sok tekintetben és annyi előkelő embert ismer mindenhol. A Duke of Burford kebelbarátja, ép úgy a csinos Lord Lane, a ki után te boldultál tavaly és mégsem tudtál megismerkedni vele. De talán még meglesz ez is. Ki tudja a jövőt?

(Vége következik.)

A HÉTRŐL.

Bleriot. A kulturhistória följegyezte és mindnyájan tudjuk, hogy a könyvnyomtatást Gutenberg János találta föl, a zseborát Helle Péter, a puska-port Schwarz Berthold, a gőzvasutat Stephenson, a gőzhajót Fulton, a ballonnal való fölszállást a *Mongolfieri* testvérek, a villámhárítót Franklin Benjámín, de vajjon tudni fogják-e száz esztendő múlva az emberek, vagy lesz-e módunk nekünk magunknak is föltétlen bizonyossággal megtudni: kinek köszönheti az emberiség egy egész nevezetes csoportját azoknak a találmányoknak, a melyeket ez a mi korunk ad a fejlődésnek. Közöttük olyanok, a melyeknek az értéke bőven elegendő ára egy név halhatatlanságának. Hogy csak a legnagyobb dolgokat említsük: Ki lesz vajjon az, a kit az emberi repülés problémájának megoldójául fogunk megállapítani? Mert hogy maga a probléma már megoldott, ezt több joggal lehet állítani, mint tagadni. Valóság ugyanis, hogy különböző szerkezeteken már egész csomó ember utazgat szabott irányban és meghatározott céllal a levegőben. És ha az instrumentumaik még nem alkalmasak is arra, hogy a levegőben való közlekedés közlekedési számai legyenek, a teljesítő képességük már ebben a mostani, primitív formájukban fölülmulja a Gutenberg első nyomtatógépiét vagy a Fulton első gőzhajóját. A mai valóság tehát elfogadható alapja lehet annak a megállapításnak, hogy a kormányozható légi közlekedés problémája már megoldott. És ha ezt a megoldást, megállapítást elfogadjuk: ki az, a kit a már csak fejlesztésre váró gondolat atyja gyanánt tiszteljen majd az emberiség? Bleriot francia levegőjáró volt az első ember, a kinek sikerült átrepülnie a La-Manche csatorna fölött az európai kontinensről Angliába. Egyáltalában nincs azonban kizárva annak a lehetősége, hogy egy második próbájával kudarcot vall, a minthogy igen könnyen megeshetik, hogy angol kollégája, Latham, a ki kétszer is a vízbe zuhan, a jövő héten szerencsésen átendül Doverből Calaisba. Azt is tudjuk, hogy a két Wright meg Henry *Fahrmán* már jelentékenyen nagyobb, szabott irányú légi utakat megtettek, mint a mely most Bleriotnak sikerült. Melyiket illeti a babér? A régebbi kor föltalálójának elég szerencse volt, ha föltalált valamit. Ma még arra a külön szerencsére is szüksége van, hogy egy sereg hasonló képesítésű társa közül őt emelje ki a dicsőség!

Síró királyok. A legegyszerűbb és a legegyszerűbbnek látszó kérdések között is oly hihetetlenül kevés van, a melyre teljes határozottsággal tudnánk válaszolni. A mi azonban nem az emberi tudás roppant határozottságát jelenti, hanem csak azt, hogy ezen a földön szinte minden relatív: lelket, természetét, erkölcsét a körülményektől kapja, ezek sze-

rint rossz vagy jó, irigylendő vagy számalomra méltó. Van boldog sírás és van szomorú nevetés, van szerencse, a mely pusztít és van szerencsétlenség, a mely fölemel. Az ember nem kívánhat magának olyan jót, a mely a körülmények alakulásának erejéből vesztét ne okozhatná és nem érhet bennünket olyan katasztrófa, a melynek a hatása végső eredményében az életünk mérlegén a nyereségek tételei között ne szerepelhetne. A nagy bizonytalanság, a mely valamennyiünk sorsát fűdi és valamennyiünk útjátak végét homályban tartja, igaz értékében ismeretlen mennyiséggé teszi az életnek minden mozzanatát. Az események nagyságát, a szó szoros értelmében fejedelmi példákat állítanak elénk e borús igazság megbizonyítására. Királyi lenni bizonyára a legdicsőségesebb dolog, a mit a sors embernek megadhat. Jelenti a legnagyobb elképzelhető teljességet mindannak, a mit emberi vágy magának előmozdíthat: fényt, gazdagságot, hatalmat, hódolatot, nevének halhatatlanságát. Hatalmas ambíciók a vének egész tengerét áldozták ezért a legnagyobb emberi sorsért és ime láthatunk embereket, a kik reszkette, sírva lépnek a trón magasságába, tele igaz rémülettel és őszinte fájdalommal. Alig néhány esztendő alatt a második síró trónfoglaló jelenik meg a világ előtt. Az első volt a kis portugál király, *Manuel* a Felsége, a második az új sah in sah, a gyermek *Ahmed Mirza*, a ki szakadatlanul zokogott és anyját hívta, mialatt nemzete küldöttjei a hódolatukat tolmácsolták neki. Amaz megölt apját és testvérét siratta és emezt is minden árvánál árva bábá tette a korona, a mely váratlanul gyermek-fejére nehezedett. Király lett mind a kettő, de nem volt-e valóban ezer oka az egyiknek is, a másiknak is arra, hogy sírjon keservesen? Van-e anya, a ki trónus nélkül is külsőmben sorsot ne tudna kívánni gyermekének? A sors tud adni úgy is, hogy vesztess le az ember, ha koronát kapott is tőle!

A *connaughti* herceg. Edward király unokaöccse, a *connaughti* herceg lemondott az angol hajóhad főparancsnokságáról, azzal a megokolással, hogy nem akar olyan hivatalt, a mely semmi munkát se követel tőle. Szóval: a *connaughti* herceg olyan ember, a ki meg is akar szolgálni a dicsőségért és a fizetésért. A természet nem veszi be a színekurát. A mi nagyon szép és nagyon ritka tulajdonság. Az eset tehát a szokatlanságáért is, az erkölcséért is megérdemli, hogy egy kicsit elmélkedjünk rajta. Annál is inkább, mert az az érzés, a mely a *connaughti* herceget elhatározásának mozgató ereje volt, nem csupán fejedelmi sarjak számára teremt konfliktusokat az ember és a sorsa — még pedig a jó sorsa — között. Az angol herceg lemondása ugyanis igazában nem egyéb, mint egy lelkiismeretes és becsvágyó ember föllázadása a sorsa ellen, a mely a maga érzett erejét nem engedi érvényesülni. A becsvágyó ugyanis nem az egyetlen és talán nem is a legnemesebb fajtája a nagyra-törés. Van ambíció, a mely a maga erejével harmónikus eredményt érzi a céljának és az ambíció é fajtájának föltétlenül megvan az a nemes tulajdonsága, hogy soha se másulhat át — stréberséggé. Az ilyen ambíció tragikuma kétféle lehet. Az egyik — és mindenesetre sokkal sűrűbben előfordul — az, ha a körülmények mostohasága visszaveri az érvényesülésért való minden derék törekvését. Az ilyen tragédiák hemzsegek az élet medrében és elkecseregett emberekkel töltik meg a világot. A másik — a ritkább eset — az, mikor a maliciózusan kegyes sors nagyon is támogatja az embert és a szerencse szárnyán röpti azt, a ki a maga lábán szeretne inkább járni. Eredményeket önt elébe, akarata ellenére is fölmentve őt az eredmény ellenértékének, a próbának és az érdemnek a beszolgáltatása alá. A legtöbb ilyen ember természetesen nem tekintí ezt tragédiának, sőt örül neki, a miben bizonyára nincs semmi elítélni vagy megtróni való. De vannak kényes lelkek, a melyek a tövisét is érik az aranyrózsának, melyet a szerencse ajándékozott nekik. Vannak gazdag lányok, a kiket a boldogságról való lemondásba taszított a fájdalmas kétség, hogy nem magukért szeretik őket. A *connaughti* herceg se bírta el a sorsot, hogy ne magáért, a

munkájáért, a rávalóságáért kapja és viselje a red ruházott díszes méltóságot. Elég nagy úr hozzá, hogy megtehesse, a mit tett, de hogy megtette, ez nyilván bizonyítja, hogy a *connaughti* herceg előkelő ember lenne akkor is, ha kisebb úr lenne.

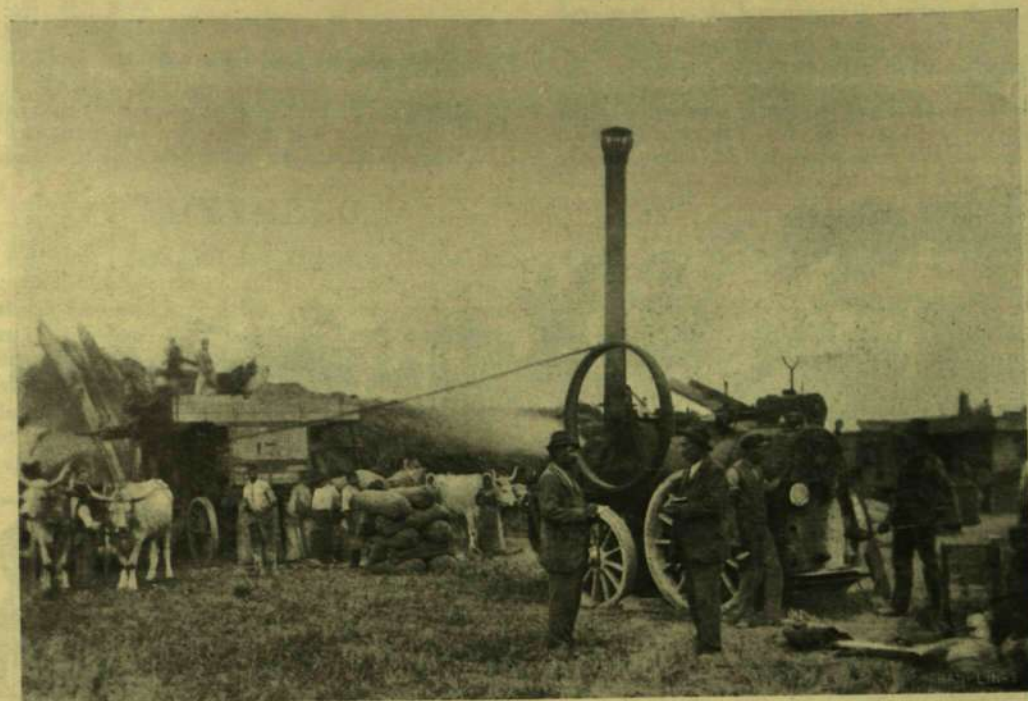
*

Lithonmaradók. Nem kell hozzá a statisztika segítségével igénybe venni, szinte szabad szemmel is megállapítható, hogy az idén igen jelentékenyen kevesebb ember ment el Budapestről nyaralni, mint más esztendőben, noha egészen bizonyos, hogy a főváros lakossága az utolsó évben sem fogyott, hanem gyarapodott. Az okát keresve ennek a jelenségnek, egyenes logikával hamar megtalálhatjuk. Okál lehet például elfogadni azt, hogy kiválóan keserves esztendőt élünk, a rettenetes drágaság föltétlenebbül szükséges dolgokra szedte el az emberek pénzét, mint a milyen a hűsölés. Bizonyára ez is elég komoly argumentum. De van más is. Az, hogy az időjárás egész a legutóbbi napokig egyáltalában nem volt olyan, a mely okvetlenül menekülésre kényszeríthette volna az embereket. Az aszfalt egész július végéig nem került abba a helyzetbe, hogy olvadásnak induljon és a felöltő is sűrűbb használatnak örvendett — ha ugyan a felöltő örvend annak, hogy viselik — mint a napernyő vagy a legyező. De mennél megokolhatóbb Budapest népének a tömeges absztinenciája a — távollétől, annál föltöbb és figyelemreméltóbb. Mert a ki ismeri e város erkölcsét, nagyon jól tudja, hogy az ilyen motívumok, legalább ezelőtt, nem igen szoktak érvényesülni a cselekvésében. Ha Budapestről rendszeren csak azok «menekültek» volna el nyáron, a kiknek a fürdőzés föltétlenül szükséges, vagy a kik a nyári hűsülés költséges szórakozását könnyen megengedhetik maguknak, akkor tavaly vagy harmadéve se maradtak volna kevesebben itthon, mint a mennyien most el nem mentek. De többen «menekültek», mert a nyaralást — még pedig minél messzebb és minél drágábban — előkelő kötelességnek érezték, függetlenül az időjárás alakulásától és egyéb alakulásoktól. Sőt menni volt muszáj, mennél kevésbé kellett és mennél kevésbé lehetett. Ha az idén ez már nincs így, ez azt jelenti, hogy nemcsak a nyár hűvösödött meg, hanem a város közszellemének a levegője is megváltozott, a mi megér egy kis izzadást nyáron, mert talán megvált egy csomó embert a didergéstől télen. A hidegtől és — a végrehajtótól való didergéstől.

NYOMTATÁS.

NYÁRI MUNKA.

CSÉPLÉS.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Az én örökségem. *Kárpáti Aurél* versei, melyek most jelentek meg egy csinos kiállítású kötetben, nagyon hasonlítanak az olyan képekhez, melyek alkonyati szürkületbe elmerült tájakat ábrázolnak, a mikor eltoppannak a színek, felbontódnak a tárgyak körvonalai és sejtető föltekba olvadnak a formák. Fény nem reszkett rajtuk, mozgás is alig mozzan, csak mintha messziről valami zsongás hallatszanék, a mely melancholikus, ernyedtt hangulatokról beszél. Ilyesforma a *Kárpáti Aurél* melancholiája; csupa halkított ritmus, nem önmagában, hanem környezetéhez való viszonyában éledő szó, elfogódások fátyolán átszűrűt érzés. «Örök ködök koldusa voltam, — vihartól vert, esőtől ázott. — S csak vártam valamit esengve, — A mire halk, éjfél csendbe — Egy rím, egy verssor ráhízázott.» Ez a strofa körülbelül kifejezi az egész kötet tartalmát. Vágyak, melyek sohase találak célt, mámorok, melyeket előre megkeserít a beteltség, szerelmek, melyek csecsemőkorukban haltak meg, — nagy, erős érzések, melyek hangulatokká válnának csakhamar. Romantika ez, a mely átnyúlik a mi napjainkra abból az időből, a melynek alaphangulatát Byron és Heine fejezték ki. A költő egészen el van merülve önmagába, mintha nem is élne ebben a mi életünkben, alig vesz tudomást a saját magán kívüli eseményekről. Ez, persze, fészta líra, de megvan az a baja, hogy megfosztja a dolgokat háttérüktől s nagyon is elvontá és vértelené teszi őket.

Ilyen alkotási mód mellett szinte lehetetlen elkerülni, hogy egyfolytában olvasva a versek kissé egyhangúsnak ne tessenek, valamint azt se, hogy édeskes ne legyen tőlük a szánk íze. Négy-öt motívum, megannyi változatban s valamennyi egyazon hangnemben kidolgozva egy egész kötetet végig, — vesztene ezzel hatásukból még olyan versek is, melyek máskülönben tetszenének. A kötet *Major Henrik* illusztrációival jelent meg, melyekben váltakozva találunk érdekes finomságokat és vergődő mesterkedést.

Komáromi daliák a XVI. században. Pár év óta a XVI. századi magyar katona-élet, a törökökkel viaskodó vitézek tettei, szokásai, sorsa, jellemé egészen más, sokkal hitebb és részletesebb világításban és elevenebb színezésben állnak előttünk, mint azelőtt. Ezt *Takáts Sándor* munkájának köszönhetjük, a ki eddigleg egészen ismeretlen anyagot tárt fel, roppant bőséget hozta elő a kiaknázatlan adatoknak, figyelemmel volt nemcsak a katonai ügyekre, hanem minden más szempontra, a mely érdekes lehet a könyveiben, tárcacizkikeiben olyan szemléletes, eleven képet tudott rajzolni a régi magyar katonai életéről, a melynek párját keresni kell mai történetírásunkban. Most egy nagyobb tanulmányát adta ki, külön lenyomatul a *Budapesti Szemlé*-ből; a Komárom várábeli vitézek daliás életét, vitézségét, szenvedéseit írja meg benne a maga jól bevált módszere szerint, — ismét pompás képet adva a XVI. századbeli társadalomról s különösen a katona-életéről.

Bessenyei György mint református főconsistoriumi titkár. *Zodányi Jenő* sárospataki theologiai tanár e cím alatt külön kiadta egy nagyobb egyházi munkájának azt a fejezetét, mely a benne tárgyalt főúrról, Bessenyei György személyének irodalomtörténeti jelentőségéről fogva szélesebb kör érdeklődésére is számíthat. Bessenyei Györgynek *Mária Terézia* idejében a református egyház ügyei körüli szereplését ismerteti benne, egész 1779-ig, a katolikus hitre való áttéréseig. Ugyane szerzőnek egyidejűleg megjelent egy másik füzet is *A reformáció egyháza* címmel. Ezt a *Dávid Ferencz* egyetben olvasta föl eredetileg szerzője.

Új könyvek:

Az én örökségem. Versek, írta *Kárpáti Aurél*. Budapest, Singer és Wolfner; ára 2-50 korona.

Komáromi daliák a XVI. században. Írta *Takáts Sándor*, Budapest.

Bessenyei György mint ref. főconsistoriumi titkár. Írta *Zodányi Jenő*. Sárospatak; ára 2 korona.

A reformáció egyháza. Írta *Zodányi Jenő*. Sárospatak; ára 1 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közlebbi napokban: *MIHALICS JÁNOS* m. kir. posta- és távírófelügyelő, cs. és kir. t. százados, a bosznia-hercegovinai tábori posta- és távíró-csapat parancsnoka, a Ferencz József rend lovagja, a hadi érem tulajdonosa 48 éves korában Budapestben. — *Horvát Sándor* a magyar kegyes tanítórend tagja, rendi kormánytanácsos, címzetes kir. főigazgató, nyitrai házifőnök és a gimnázium igazgatója 65 éves korában Budapestben. — *SZENT-IRÁK Károly Márton* a pannoni halmi szent Benedek-rend tagja, kiérdemesült főgimnáziumi tanár

LÓ-USZTATÁS.

Czellődmölőkön. — Pados GÁBOR városi iskolai tanító, ipariskolai igazgató, volt főgimnáziumi énektanár, a szombathelyi egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület alelnöke, Köszeg város képviselőtestületének tagja, 62 éves korában Köszegen. — Adorján-házi MOLNÁR ÁRPÁD földbírtokos, megyebizottsági tag, 47 éves korában Bánk községben. — Herz IONÁCS dr., Szepesmegye tiszteletbeli főorvosa, lub-lói járásvor, a lub-lói takarékpénztár igazgatója és az ottani izraelita hitközség elnöke 76 éves korában Lublón. — Nagy JÁNOS az 1874-ben alakult debreczeni független-égi pártkörnek 32 éven át volt elnöke 78 éves korában Debreczenben. — Bordognai és valnigrai TAXIS JÓZSEF nyug. altábornagy, Tirol örökös főpostamestere, a hadi érem tulajdonosa, 58 éves korában Budapest. — Bánk JÁNOS 72 éves korában Budapest. — Gyulai GYULAI

BÉLA székesfővárosi polgári és női kereskedelmi iskolai igazgató 66 éves korában Budapest. — Idősb nemes BOBORVÁS KÁLMÁN ügyvéd és földbírtokos 80 éves korában Hódmezővásárhelyen. — Csiki SEBESTYÉN KÁROLY Óraviczabányán. — KRISZTÁNS VILMOS nyug. m. kir. honvédezéses, több érdemrend tulajdonosa 69 éves korában Nagynyeden. — Puchói és mártónfalvi MAREK ANTAL nyug. déli vasúti felügyelő, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, 72 éves korában Nagykiszán. — Voelz ÁCSOT EMIL lovag, udvari tanácsos, nyug. egyetemi tanár, a legfőbb egészségügyi tanács volt elnöke, hatvanhat éves korában Bozenben. — DRASKOVICH LAJOS gróf alkonzul, a konstantinápolyi osztrák és magyar nagykövetség dragománya, Konstantinápolyban. — Illésfalvi PAPP MIHÁLY nyug. honvédszázados 56 éves korában Zilahon. — SCHA-

Eljegyzési - Lakodalmi - Damast - Eolienne - **Selyem** an Seidenfabrik. Henneberg in Zürich.

A Bór- és Lithion-tartalmú

Salvatorforrás

kitűnő sikerrel használtatik vesebajknál, a húgyhólyag bántalmánál és köszvényénél, az cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatása!

Hasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tisztá! Budapest, főraktár Edecsky I. u. 1. nr. 1.

Nagyságos asszony, Ön részére itt egy csomag van! O, ez az a csomag, amit már az én Fay-féle valódi sodeni asvány-pastilláim! No, majd meglátja, mily gyorsan fogom magamat ismét összeszedni. Hallgassa csak a köhögése mit - han-han-hu! Ugyebár felelmes? De tessék engem holnap reggel megölni, ha majd egy doboz Fay-féle valódi sodeni asvány-pastillát elfogyasztottam! Fogadást teszek, hogy egyáltalán nem fogok már köhögni és oly friss lesznek, mint a hal a vízben. Fay-féle valódi sodeni asvány-pastilláimál épenséggel nincs jobb. Tegyen Ön is kísérletet velük, dobozoként csak 1 K 25 f. be kerülnek és minden gyógyszerárban, élelmiszerárban és ásványvízkereskedésben kaphatók, de tessék ügyelni, hogy az ajánlat hűlti utazást. Vezetékes hírvonalon An-utrá-Magyarország részére: W. Th. Guntzert Wien IV/1, Grosse Neugasse 27.

Reggeli előtt egy pohár Rohitschi Tempel-főforrás-nak étvágygerjesztő, húgyhajtó és anyagcsere előmozdító hatása van. A Styria-forrásnak ugyancsak hatásai vannak, csak hogy erősebb mértékben. Nagyban lerakott Magyarországon: Hoffmann Józsefnél, Budapest, V., Báthory-utca 8. sz.

Steckenpfard-Liliomtejszappan

legenyhebb szappan :: a bőr részére ::

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

Higiénikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitűnt. Ezüstérmes győzelmdíjak, vöröskereszt és labdarúgók számára. Étvágygerjesztő, ideg- és erőtő és vérjavító szer. Kínáló íz. 6000-nél több orvosi vélemény. 1. Serravallo, a. és kir. udvari miniszter Friesse-Barcola. Váslátható a gyógyszerárakban feltűrt üvegben á K 2.00, egész literes üvegben á K 4.80.

BIK-KÁROLY ág. ev. főgimnáziumi tanár 34 éves korában Rostonyon. — WOHLRAD FRONIS dr., a budapesti második kerületi kir. kath. főgimnázium nyug. tanára Budapest. — FRIEDMANN BERNÁT magánúzó 76 éves korában Székesfővározt. — CSANÁDY ARTUR nyug. altábornagy, a Lipót-rend, a III. osztályú vaskorona-rend és több kitüntetés tulajdonosa 55 éves korában Grácban. — BARKÁNY EMIL földbírtokos, az eperjesi íz. ort. hitközség volt elnöke, a Barkány Emil és Fia nagykereskedő-cég főnöke 68 éves korában Eperjesen. — Tapolcazfői KOMÁROMY IMRE székesfővárosi számtanácsos 59 éves korában Budapest.

CHYZER KORNÉL szül. Mánn Jolán, Chyzer Kornél belügyminiszteri tanácsos felesége, 59 éves korában Budapest. — ÖZV. GORZALECHY JÁNOS szül. Podhraczký Zsuzsánna, a «Divat Ujság» munkatársa 78 éves korában Budapest. — ÖZV. PADÁNYI LÁSZLÓ MIHÁLY szül. Borsai Boros Mária 80 éves korában P. Hídvegen. — LÉNÁRT JÓZSEF szül. Somogyi Irén 50 éves korában Magyarán. — ÖZV. DUTKA SÁNDOR szül. Kaplani Darabanth Gizella Nagyváradon. Dutka Ákos, fiatal költő anyját vesztette el benne. — HORVÁTH KÁROLY szül. Rónaky Mária 84 éves korában Pécsen. — Kis-roszi MOCSY JULIA postamester Borsák községben. — SEBESTYÉN-KOVÁCS MIKLÓS szül. pókfai Lénárth Ilka 52 éves korában Pozsonyban. — ÖZV. JUNOSER GYULÁ szül. Niebling József 61 éves korában Budapest. — JÁRDEK ISABELLA 18 éves korában Budapest. — KIRCHLECHNER IMRÉN szül. Heszlenyi Ida 36 éves korában Budapest. — ÖZV. KISDOBONYI ISZÁK DEZSŐ szül. lekocsi Sulyok Berta 61 éves korában Nagyszekeresen. — KAIZLER GYÖRGY szül. Kiszely Andrá, Kaizler György, Szilágy vármegye főispánjának neje 31 éves korában Zilahon. — HANDZÓ PÁL szül. Murányi Mária 25 éves korában Pohorellán. — ÖZV. MILLNER ALAJOS szül. Máty Magdolna 57 éves korában Budapest. — ÖZV. JANEZC JÁNOS szül. Janez Appolónia 48 éves korában Budapest. — FLOMM ANTAL szül. Kiss Lujza 65 éves korában Ó-Tátrafüreden.

Szerkesztői üzenetek.

Nyári este. A letartott réten. Routineos dolgok, de ennél semmivel sem többek: konvencionális ürességek, a melyeket minden valamine való művelt ember könnyen írhat, ha nem sajnálja a fáradságot. Alkonyi ég. Átfórnálva se jobb (igaz, hogy nem is rosszabb) az eredeti formánál; semmi okunk sincs rá, hogy most többre tartsuk, mint előbb.

SVAICZI SELYEM A LEGJOBB.

Kérjen mintákat újdonságokról feketében, fehérben és színesben: Eolienne, Cachemire, Shantung, Duchesse, Crêpe de Chine, Côtelé, Messaline, Mousseline 120 cm. széles, méterenként K 1.20 és fejtebb ruháknak és blúzoknak stb., ugyancsak kimézt blúzok és ruhák batiziban, szövetségben, vászonban és selyemben. Bárány és pász. Csak szavatolható szolid selyemszöveteket árulunk közvetlen a magánvevőknek bérmentve és már elvámoltva.

SCHWEIZER & Co., LUZERN U. 23. (Svaicz.) Selyemszövet kivétel. — Királyi udv. szállító.

Köhögés felkeltés és hurut ellen használja **Béthy-féle ezukorkát** penetren kivonattal. — Ára 60 fillér.

BLUZOK PRINCESSE RUHÁK — costum és pongyolák — **FALUDI LÁSZLÓ** Bpest, VI., Andrassy-út 48. Divatlap ingyen!!

Ha nem leszünk. Vágy és remény. Razon ilyen versek olvastára hajlandók vagyunk mi is azt kérdeni, hogy az «élet mire volt jó e téren?» Néhány áttöbbször odavetett szó nem vers és néhány kongó, tartalmatlan mondat nem filozófia.

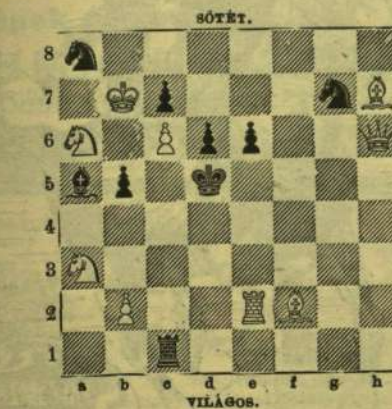
Bál utáni mámorhangulat a hold alatt. Ők töltek ok kettén. A két Ibsen-fordítás megértése való tőrekvésről tannaskodik, de nem elegendő költői készségről, a mely a felfogottakat igazi művészi formába tudná önteni.

Árnyékos sors. Űgyesen, kereken van írva, pereg is, pattog is, jó nótára hatása is lehetne. Nekünk azonban túlságosan könnyű, mi ezt a parfümös, melegfézi temperaturájú romantikát nem kultiváljuk.

SAKKJÁTÉK.

A 2652. számú feladvány A. Oharlich-tól

(A «Sydney Morning Herald» versenytén külön díjat nyert.)

Világos indúl és a második lépésre mattot ad.

A 2628. sz. feladvány megfejtése Miskolczy Antaltól.

(E feladvány tévesen 2627 szám alatt jelent meg.)

1. B4-d4 ... Kc5-d6 (a.b.) 1. ... Kc5-d4
2. Va8-a3 ... Kd6-c5 2. f2-f4 ... Kd4-c4
3. f2-f4 ... Kd4-c4 3. d5-d6 ... Kd4-c4

1. ... Kc5-d4
2. f2-f4 ... Kc5-d4
3. Va8-a3 ... Kc5-d4

A 2629. számú feladvány megfejtése Kintzig Róberttől.

1. Hg3-e2 ... Bf2-g2 (a.b.) 1. ... Kd5-e4
2. Hh7-f6 ... Kf2-g2 (a.b.) 2. Va4-c6 ... Kd5-e4

1. ... Hg5-e7
2. Hc2-c4 ... Kd5-e7
A 2630. sz. feladvány megfejtése Schuster Zsigmondtól.
1. Hf4-d5 ... Kd1-c2 (a) 1. ... Kd1-e2
2. Hd5-e3 ... Kd1-c2 2. Hd5-e3 ... Kd1-c2

EGYVELEG.

* Julius Caesar hiteles arcképe. Ambek-ben, Egyiptomban értékes edényt találtak, a melyen Julius Caesarnak hiteles arcképe legfinomabb email festésben látható. Az edény, úgy látszik, magának Caesarnak meghagyásából készült. A rajta levő feliratok szerint ugyanis Julius Caesar az edényt Egyiptom királyi udvarának, Kleopátrának küldte ajándékba, azon vendégszerető barátságáért, melyben őt részesítette. (G. L.)

Pulmogen BELEGZÉS Világpatent. (D. R. P. 210.225.) Magyar 43775. Osztrák 37053. Angol 18770. Francia 389702.

Asthma és a légzőszervek idült

(krónikus) hurutjai ellen orvosilag ajánlott kiválóan hasznos gyógyítómód. A készülék használatra kézen zsebben hordható, ára 6 K. Kapható gyógytárakban és szaküzletekben, a hol nem volna megküldi a Pulmogen-vállalat, Budapest, VII., Dohány-utca 7. sz. Prospektus díjtalan.

Kitüntetések egész sorozata érte a Kálmán-féle Bibor-paprikát, mert ez a legjobb. Árjegyzékét ingyen küld Kálmán József paprikanagykereskedő, Szeged, Dugonics-tér 16.

A főváros egyik előkelő és ismert fogmütermé a dr. Edelmann József fogorvos és Máriai Arthur vezetésével áll, Károly-körút 26. sz. alatti fogorvosi és fogtechnikai műtermé, melyre felhívjuk olvasóink figyelmét. Bővebbet a hirdetések között.

Böröndökben és egyéb szíjgyártó munkákban elsőrendű specialista a jó hírnévnek örvendő 1875. év óta létező szíjgyártó-, nyerges- és böröndmester Olbrich L. Budapest, Teréz-körút 6. kinek hirdetésére felhívjuk az olvasó figyelmét.

Nagy Imre lakberendezési vállalatának (Váci-körút 9) jelen számunkban megjelent hirdetésére felhívjuk az olvasó figyelmét.

Schmid nővérek. IV. Kigó-tér 1. szám alatti grammofon-kerekedés hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét. Ár- és lemezjegyzék ingyen és bérmentve.

Diana sóborszesz mint háziaszer kapható az egész országban. Köztudomású, hogy bedörzsölésekre a legalkalmasabb. Nagyon kellemes hűsítő Az összes fodrászüzletekben fejdörzsölésre és borotválkozás után arcfeccskendőzésre az urak használják. A fájdalmat azonnal csillapítja. Masszázásra általánosan minden házban csakis Diana sóborszeszt használnak Egy üveg 44 fillér.

Mi az oka a gyermekek hasmenésének?

Az a hűvösebb évszakok idején a gyermek k. hányásos hasmenése aránylag ritkább és veszélyesebb megbetegedés. Addig a nyár kezdetén már gyakoribb, sőt a legutolsó hónapokban nagyon sűrűn előfordul, gyors és veszélyes lefolyása, elannyira, hogy ez időszakban a gyermekekkel óvatosan járunk el. Ennek a szomorú dolognak, mely bár legfeljebb a gyermekek életét veszélyezteti, de a mely a falusi gyermekek is észrevesztik, az a gyermek jelentőségű dolog adja meg a magyarázatát: a nagy hőmérséklet okozta eszékenysége a kisgyermek ellenálló képességének, másrészt a tehéntej bakteriumtartalmának rohamos megszorodása és a tej vegyi bomlása.

Az a többi ártalmaktól könnyen megóvhatja az anyja gyermekét, ha annak táplálására csupán a Nestlé gy. meklisztjét használja, melynek kiváló minőségét már csaknem félszázados múltja igazolja, s a mely mindig készen áll a használatra, jól táplál, nem savanyodik és nem bomlik szét és a tulajdonosai révén az emésztőszerveket is mindig rendben tartja.

KÉPTALÁNY.

A 27-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Sok kemény fának lágy a gyümölcse.

Felelős szerkesztő: HOITSY PÁL.

Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5.

Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Fátyolt borit arczára minden szeplős és pattanásos nő, mert restelli, hogy arca tele van csunya szeplővel és pattanással, holott Európában több mint egy millió nő állítja, hogy a Diana-krém és a Diana-szappan

lemossa a szeplőt és pattanást az arczról.

VEGYESZI VÉLEMÉNYEK.

BIZONYÍTÁNY.

Ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla budapesti gyógyszerész ur által forgalomba hozott Diana-krém és Diana-szappan megvizsgáltam és megállapítottam, hogy ezek a bőrre semminemű ártalmas alkáliszert nem tartalmaznak. Vegyi összetételükről ítélem, úgy az arcz- mint kézre is finomító és tisztító szerül legjobban ajánlhatom. Budapest, 1907 március 18.

Dr. TELBISZ JÁNOS, kir. keres. és váltótörvényszéki hites vegyész.

BIZONYÍTÁNY.

Alólított ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla gyógyszerész ur, budapesti lakostól bemutatott Diana-szappant, Diana-arc-krémet megvizsgáltam, azokban fémmerceket, márvó-hatást, vagy külső használatkor ártalmas egyéb anyagokat nem találtam, miért is nevezett szepítő-, bőr- és hajápolószerek ártalmatlannak és így használatuk ellen kifogás nem emelhető. Kelt Budapest, 1905 március 15.

Nyilvános vegyikísérleti állomás Dr. NEUMANN ZSIGMOND m. p. kir. keres. és váltótörvényszéki hites vegyész.

DIANA-PUDER

pedig arról nevezetes, hogy az arczon egyenletesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan; amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékes-színű arczbőrnek, amely szín olyan nők arczán látható, kik ártalmas összetételű pudert használnak.

Egy üvegtégely Diana-krém (nappali és éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.
Egy üvegtégely Diana-krém (csak éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.

Egy nagy darab Diana-szappan 1 kor. 50 fill.
Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsaszín, vagy sárga színben) 1 kor. 50 fill.

Kapható egész Európában a gyógytárakban, drogériákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni, az rendelje meg a központból:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körút 5.

(A legkisebb megrendelés is fordulópostával utánvétellel eszközöltetik.)

Ha fáj a feje ne tévózzék, hanem használjon azonnal **Beretvás pastillát** mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára 1 korona 20 fillér. — Kapható minden gyógyszerárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. — Orvosok által ajánlva. — Három doboznál ingyen postai szállítás.

KERBER HENRIK

villanyerőre berendezett

**szőnyegporló, megóvó
és javító intézete.**

Telep: VIII., Nap-u. 10. Iroda: VIII., Gyöngyösi u. 7.

Elvállal lelkiismeretes és pontos kiszolgálás mellett
szőnyegtisztítást, megóvást és javítást.

Szőnyeg-megóvási száraz és —
szellős helyiséggel rendelkezem.

Ugyazintén elvállal ablak-, lakástisztítást, szobabeberesztést,
valamint lakások pormentesítését és biztos féregmentesítését.

Telefonértesítésre (telefonsz. 53—55) azonnal házhoz küldök.

OLBRICH L.

szíjgyártó, nyerges és bőröndös

Bpest, VI., Teréz-körút 6.

Dás raktár lovaglók-, hajtó-
vadász-, utazási és sport-
ezikkekben.

Alapítva 1875. Árjegyzék ingy.

PARK-CLUB

használat. Főraktár BAYER ANTAL gyógyszer Budapest, Andrássy út 84. sz. — Kapható azonosítól Karschmaroff, — Lux, Neuda, Málnár és Moser és Útasi utolsó drogeriákban.

Rozsnyay vasas china bora.

Igen hatásos vérszegénység, sápadtság, neurasthenia eseteiben. Egy 1/2 literes üveg ára 3.50 kor.

A Rozsnyay-féle vasas china bor

egyike a legelterjedtebb és leg-
hatásosabb gyógyboroknak.
A külföldi készítményeket felül-
múlja. Vérszegénységnek különö-
sen ajánlható 12475

Kapható:
minden gyógyszerárban.

Továbbá a készítőnél:
Rozsnyay Máttyás gyógyszer-
árában Aradon, Szabadkán, tér

A kebel fejlődése.

A művészet, melylyel szép kebel lehet elérni. Páris asszonyai és minden ország elegáns hölgyei előtt, a kik a **Pilules-Orientales**-t (keleti pilulákat) használják — jól ismert. Csak a belső kebel fejlődése fejt ki előnyös befolyást a kebel fejlődésére és előbbre és előbbre a tekintetben a **Pilules-Orientales** oly hírnévre tettek szert, a mely kizárja, hogy ezeket más preparátumokkal, mint p. u. pudert, lisztet stb. hasonló megkíséreléssel összehasonlítsanak. Kivülről alkalmasított szerek, mint: balzsam, pomádé, frottirozás és mindennemű készítmények hatástalanoknak bizonyultak: a szűkebb és szűkebb inger elő nem idézték a fejlődést. A **Pilules-Orientales** hatására a belső funkciók sajátos növényanyagok következtében, a melyet tartalmaznak, — a en funkció csak annál erősebb lesz, erősebb vér kering a kebel környékén, a mely a kebel fejlődését és keménységét előidézi. A fiatal leányok tehát módjában van kebel természetes fejlődését előmozdítani, az asszonyoknak pedig, hogy kebelük teljességét megőrizze, vagy visszaszerzhessék. A **Pilules-Orientales** különös hatására van, a kebel szép formájának előidézésére és teljesen elütné a váll- vagy nyak csontvelő-ugrákat, melyek graciózus teltéggel beakartatnak. 30 évi tapasztalásra támaszkodva kijelenthetjük, hogy ezen pilulák teljesen ártalmatlanok és hogy azokat az egészséges legesélyesebb veszélyeztetése nélkül lehet alkalmazni. Könnyű, diszkrét kezelés. Egy üvegcse használati utasítással 6 kor. 43 fill. franco; utasítással 6 kor. 75 fill. **J. RATIE**, gyógyszerész, 5 Passage Vendôme, Paris. Utasítástól megkímélendő, kérjük bátoroztatni franciául vagy angolul a **Union des fabriciens** ellátott dobozt. Budapesti raktár: Török József gyógyszerész Király-utca, Párizs raktár: Fr. Witek & Co., Wassergasse 19.

BUTOR

készpénzért és részletre.
3 szoba teljes berendezés 360 frt,
mely áll: 1 háló, ebédlő és szalonból.
100 szoba állandóan készen raktáron
a leggyorsabb kivitelű a legfinom-
mabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fill. bélyegbe.

NAGY IMRE lakberendezési vállalata,
Budapest, Váci-körút 9. sz. (Szerencsés u. sarok.)

Ártatlan és csodás hatású arcszeplőt és
finomító a Földes-féle

Margit-crème

főúri körökben használt készítmény. Zsirtalan,
ártalmatlan, rögtön szépít. Az egész világon kap-
ható 1 és 2 koronás üvegekben. Margit-szappan
70 f., Margit-poudre 1 K 20 f. három színben kap-
ható. Tessék a záróvédjegyre ügyelni és csakis
eredeti készítményt elfogadni, melynek ártalmat-
lanságáért és kitűnő hatásáért felelősséget vállal
a készítő

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Aradon.

Tátra-Lomnicz

m. kir. kincstári gyógyfürdő és üdülőttelep.

Elsőrangú szállodák. Kifűző konyha.
Villamos világítás. Vívezetés. Usztorozás.
Gondozott park. Kényelmes sétányok.
Bérelhető fogatok és autók.
Lóversenyek. Tennisz. Golf. Galamb-
lövészet. Vadászat. Halászat. Zene. Hangver-
senyek. Előadások.

Modern vízgyógyintézet.
Nagy fedett uszocsarnok.

Vasútállomás. Posta. Távirat. Inter-
urban telefon.

Kimerítő prospektussal és felvilágosi-
tással készséggel szolgál

a fürdőigazgatóság
Gundel Károly
igazgató.

Tátra-Lomnicz
(Szepes m.)

Anyák, óvjátok gyermekelleteket a háterincselőgöbűléstől!

Nincs többé elgörbült test!

Ha az én utól nem ért, a legismertebb orvosok által aján-
lott Orthopéd-támasztó fűzőmet használja. Mesélés köny-
nyű és hygienikus! Vattázás nélkül elfűző az egész elgöb-
bülést. Ferdén nővérsé hajlandó iskolák gyermekeknek
nélküldhetetlen mentő- és óvóeszköz! 30 éve fennálló
testgyógyászati műintézetemben a legújok és legfejlettebb technikai
kivitelben és mérsékelt árk mellett készítek, továbbá:
egyenestartók, járókészség, műlábak és műkezdek,
cs. és kir. szab. KELETI-féle sérvkötők, háskötők.

Uj! Gummi-görcsérharisnyák
varrat nélkül, valamint a betegápoláshoz szükséges esz-
közök. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

KELETI J. orvos-sebész műszerek és
gummiárak-gyára
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

Fogorvosi- és fogtechnikai műterem
Budapest, IV., Károly-körút 26., I. emelet

FOGAK

és teljes fog-
sorok szá-
padlás nélk.

Aranyfogkoronák, aranyhidak és mindennemű kinc-
fogatok, melyeket a szájból kivenni nem kell. A gyökereket el-
távolításra felőleges. Tartós porcelán- és arany-
munkák. Foghasználat teljes érzékeléssel, 10 évi jóállással. Vidé-
kiek 1 nap alatt kielégítenek, megvárhatják. — Mérsékelt árak.

Dr. EDELMANN JÓZSEF és MÁRFAI
néhai dr. Neufeld D. fogorvos volt techn. assistense. (Lál.)

Tennis-raketek,

sport-, utazási-

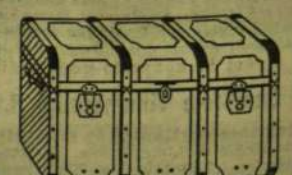
és
turista-czikkék

nagy választékban, a megszokott finom kivi-
telben és szolid árk mellett

Legújabb sportárjegyzék megjelent.

Huzella M.

BUDAPEST, IV.,
Váci-utca 28.

32. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ

HOITSY PÁL.

FŐMUNKATÁRS

MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 8.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egész évre — 16 korona.
Félévre — 8 korona.
Negyedévre — 4 korona.

A «Világhírnök»-val
negyedévenként 50 fillérrel
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is esatolandó.

A SZÉPMŰVÉSZETEK PALOTÁJA BARCELONÁBAN.

HÁROM SPANYOL VÁROS.

CATALANIA tartomány Spanyolországnak min-
denkor legnyugtalanabb tereuma volt.
Most is itt viharzik leghevesebben a nép-
szerűtlen marokkói háború miatt kitört for-
rongás s a tartomány három nagy városa,
Barcelona, Valencia és Zaragoza a mozgalmak
főszékei. Itt van még Barcelonához közel
Gerona és Tarragona is, a hol szintén erősen
forrong a nép, de mindkettő kisebb város
lévén, a veszedelem nem olyan félelmetes
bennük.

Az a terület, melyet mi egy szóval Cata-
laniának nevezünk, a spanyol földrajzi köny-
vek szerint három politikai kerületből áll:
Cataluna hercegségből, fővárosa Barcelona,
Valencia királyságból, hasonlónevű fővárossal
és Aragon királyságból, melynek fővárosa Za-
ragoza. Jóformán ugyanazt a nyelvet beszélik
mind a három territoriumon, t. i. a catalánt,
a mely az irodalminak elfogadott castillai
nyelvtől annyira különbözik, hogy a madridi
és barcelonai ember meg sem érti egymást.
De érzületük sem egyezik. A három részből
álló Catalániának minden polgára egy érzésű
s erősen köztársasági szellemű.

Andaluzia után Catalania legtermékenyebb
földje az országnak. Itt maga a földmivelés
is egészen modern. A mezőn egyik öntöző-kút
a másikat éri. Valencia környéke meg annyira

termékeny, hogy azt a vidéket a spanyol
Huerta de Valencia (Valencia kertje) néven
emlegeti. Itt már kezdődnek a sik földön ül-
tetett narancserdők, vannak datolyafák és szent-
jánoskenyér-fák (A szentjánoskenyér azonban
hústalan, sovány, csak az állatok eszik). A Bar-

A PLAZA CATALUNA, BARCELONA FŐ TERE.

SPANYOLORSZÁGI KÉPEK.